T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

TÜRKİYE VE İSVEÇ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BİLGİSAYAR EĞİTİM-ÖĞRETİMİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Fevzi İnan DÖNMEZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2009

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

TÜRKİYE VE İSVEÇ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BİLGİSAYAR EĞİTİM-ÖĞRETİMİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Fevzi İnan DÖNMEZ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2009

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL
(Danışman)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Oğuz KUTLU

Üye : Yrd. Doç. Dr. Nuri EMRAHOĞLU

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
...../..../2009

Doç. Dr. Azmi YALÇIN
Enstitü Müdür V.

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

TÜRKİYE VE İSVEÇ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA BİLGİSAYAR EĞİTİM-ÖĞRETİMİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Fevzi İnan DÖNMEZ

Yüksek Lisans Tezi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL
Nisan 2009, 69 Sayfa

Bu araştırmanın amacı güncellenen İlköğretim Okulları Bilişim Teknolojileri öğretim programını; Eylül 1998 -2492 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan- İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı ve İsveç İlköğretim Okulları'nda uygulanan öğretim programı karşılaştırmalarıyla incelemektir.

Araştırma örneklemini 2008-2009 eğitim öğretim yılında Adana ilinde görev yapan 2006 yılı ve öncesinde öğretmenliğe başlamış öğretmenler oluşturmaktadır.

Bilgisayarların ve sağladığı olanakların verimli kullanılabilmesi sadece kendi dersi ve alanı için değil diğer ders ve alanlar içinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bilgisayar öğretimi sadece bilgisayar öğretimi değildir.

Hareket noktası olarak bu cümleyi alan araştırmada, Türkiye'de bilgisayar eğitimi için kullanılan öğretim programları incelenmiş, önceki öğretim programı için getirilen eleştiriler ışığında yeni öğretim programı değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin ardından Dünya Ekonomik Forumu'nun yayınladığı Küresel Bilişim Raporu'nda yıllardır ilk üçte yer alan İsveç İlköğretim Okulları'nda uygulanan bilgisayar eğitimi karşılaştırması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri, Bilgisayar Dersi, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Öğretim Programı, Müfredat

ABSTRACT

THE COMPUTER EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS OF TURKEY AND SWEDEN A STUDY ON SYLLABUSES

Fevzi İnan DÖNMEZ

Master Thesis, Computer Education and Instructional Technology Department
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mehmet TEKDAL
April 2009, 69 Pages

The aim of this study is to investigate comparison of updated Primary School's Information Technology Syllabus to "Syllabus of Computer Lesson in Primary Schools" published on September 1998 number 2492 of National Education Ministry's Tebliğler Journal and syllabus of Swedish Primary Schools Computer Education.

Working group was consisting of teachers who worked in Adana in 2008-2009 Education Terms and started teaching before 2006.

Using computers and their opportunities efficiently is not only important for its lesson and area but also it's important for other lessons and areas. For that reason teaching computer is not only teaching computer.

In the research which takes this sentence as a starting point, the syllabuses of computer education in Turkey are investigated; the new syllabus was evaluated with the critics of the previous syllabus. After this evaluation comparison of Sweden's Primary Schools' computer education which takes first three ranks in The Global Information Technology Report of World Economic Forum was done.

Keywords: Information Technology, Computer Lesson, Information and Communication Technologies, Syllabus, Curriculum

ÖNSÖZ

Bilişim Teknolojileri her geçen an yaşamımıza daha da fazla girmekte. Masaüstü, dizüstü derken artık avuç içi bilgisayarı kullanmaya başladık. Haberleri onlar aracılığıyla alıp gelişmelerden anlık haberdar olmaya, hafta sonu izleyeceğimiz filmin biletini almaya; ders notlarını ve sınav sonuçlarımızı onlardan öğrenmeye alışmıştık artık e-vatandaş kavramını da duymaya başladık.

Vatandaşlıktan e-vatandaşlığa giden bu sürecin uzun ve zahmetli olduğu ama bir o kadar da katılımcı bir toplum oluşturacağı söylenmekte. Bu dönüşümün sağlıklı olabilmesi için nüfusumuzun tamamının bilgisayar okuryazarı olması gerektiği de aşikâr.

Birçoğumuz günlük yaşantımızda bilgisayarı kullanıyoruz. Bunun yanında birçok meslekte de bilgisayar kullanım oranı git gide artıyor. Günlük yaşantımızdaki ve kurumlarla olan iletişimimizdeki bu gelişime toplumun ve eğitimin de ayak uydurabilmesi için "değişim ve yenilenme" bir zorunluluk.

Bu "değişim ve yenilenme" çabalarından biri de okullarımızda okutulan bilgisayar dersleri. 1998 yılından "Seçmeli Bilgisayar" adıyla başlayan bilgisayar eğitim-öğretimi dersi, 2006 yılında "Bilişim Teknolojileri" adını aldı. Değişen ve gelişen ihtiyaçları karşılayabilmek için öğretim programı güncellendi, dersin kapsamı genişletildi.

Bu araştırmada Bilgisayar / Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı'nın başlangıcından günümüze geçirdiği evreleri göstermeye çalıştım. Diğer ülkelerin yaptığı ile ülkemizdeki çalışmaları değerlendirebilmek için de İsveç İlköğretim Okulları'nda kullanılan öğretim programını ülkemiz öğretim programı ile kıyasladım.

Araştırmam sırasında "olmayacak" dediğim anlarda bile sakinliğinden bir şey kaybetmeyen, beni cesaretlendiren ve fikirleriyle yol gösteren hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKDAL'a, web programcılığı konusunda yardımcı olan Kasım ATASOY'a, İngilizce çevirilerde yardımcı olan eşim Fadime DÖNMEZ'e ve bugün burada, bu satırları yazmamda emeği olan herkese teşekkür ederim.

Proje No: EF 2008 YL 13 Fevzi İnan DÖNMEZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT ii
ÖNSÖZ iii
TABLOLAR LİSTESİ vii
ŞEKİLLER LİSTESİ viii
EKLER LİSTESİ ix

I. BÖLÜM

GİRİŞ 1
1.1. Problem..... 2
1.2. Amaç..... 4
1.3. Önem..... 4
1.4. Sayıltılar..... 4
1.5. Sınırlıklar..... 4
1.6. Tanımlar..... 5
1.7. Kısaltmalar 5

II. BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 7
2.1. Eğitim..... 7
2.1.1. Karşılaştırmalı Eğitim 8
2.2. İlköğretim 8
2.3. Eğitim ve Öğretim Programı 9
2.3.1. Programların Geliştirilmesini Gerekli Kılan Nedenler 10
2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Programlarda Yer Alması..... 11
2.5. Türk Eğitim Sistemi 13
2.5.1.Genel Yapısı..... 13
2.5.2.Yönetimi 14
2.5.2.1. Hükümet 14
2.5.2.2. Milli Eğitim Bakanlığı 14
2.5.2.3. İlköğretim Okulları 15

2.5.2.4. Öğretim Programları ……..…….. 16
2.5.3. Bilgisayar Dersinin Programa Girmesi …….... 16
2.5.3.1. MEB 1998 Programı ……..…….. 17
2.5.3.2. MEB 2006 Programı ……..…….. 19
2.5.4. İlgili İstatistikler ……..……. 22
2.6. İsveç Eğitim Sistemi ……..…… 25
2.6.1. Genel Yapısı ……...…… 26
2.6.2. Yönetimi ……..…….. 26
2.6.2.1. Bakanlık ……...……...……. 26
2.6.2.2. İsveç Ulusal Eğitim Ajansı……...…… 27
2.6.2.3. İlköğretim Okulları.……..……...…… 27
2.6.2.4. Öğretim Programları.……. 27
2.6.3. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Programa Girmesi.…….…… 28
2.6.3.1. Göteborg Okullarında BT……. 29
2.6.3.1.1. Toplumda BT …… 30
2.6.3.1.2. Okulda BT …… 30
2.6.3.1.3. BT ve Enformasyon Yetenekleri …….…… 31
2.6.3.1.4. BT ve İşbirliği ……... 31
2.6.3.1.5. BT ve Öğrenme …….…… 31
2.6.3.1.6. Gelecekte BT …… 31
2.7. Bilgisayar Dersi Öğretim Programı ve İlgili Çalışmalar ……...…… 32
2.7.1. Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla İlgili Makaleler …….. 32
2.7.2. Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla İlgili Tezler …… 35
2.7.3. Araştırma Sonuçlarının Değerlendirilmesi ……. 36

III. BÖLÜM

YÖNTEM …….. 37
3.1. Araştırmanın Modeli …….. 37
3.2. Evren ve Örneklem ……... 39
3.3. Veri Toplama Araçları ……...…. 40
3.4. Verilerin Toplanması ……. 40
3.5. Verilerin Analizi …… 41

IV. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM …… 42
4.1. Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi Bulguları ……. 42
4.2. MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programının Karşılaştırılması …….. 44
4.3. Türkiye-İsveç Karşılaştırması Bulguları 46
4.3.1. Okul Sistemi ve Yapısı ……... 47
4.3.2. Öğretim Programları ……... 48

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER ……. 48
5.1. Sonuç ve Tartışma ……. 48
5.2. Öneriler …….. 50
5.2.1. Uygulamaya Dönük Öneriler ……... 50
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler ……. 50
KAYNAKÇA …… 52
EKLER ……. 56
ÖZGEÇMİŞ …….. 70

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. MEB 1998 Programı Bilgisayar 1 - 2 Konu Listesi ve Dağılımı ……. 17
Tablo 2. MEB 1998 Programı Bilgisayar 3 - 4 - 5 Konu Listesi ve Dağılımı……. 18
Tablo 3. İsveç İlköğretim Okulları Zorunlu Ders Listesi ……..... 27
Tablo 4. Anketin 1. Maddesine İlişkin Cevaplar …… 42
Tablo 5. Anketin 2. Maddesine İlişkin Cevaplar …… 43
Tablo 6. Anketin 3. Maddesine İlişkin Cevaplar …… 43
Tablo 7. Anketin 4. Maddesine İlişkin Cevaplar …… 44
Tablo 8. MEB 2006 - MEB 2008 Programları Karşılaştırması ……..... 44
Tablo 9. Türk – İsveç Eğitim Sistemleri Karşılaştırması …… 46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin ISCED 1 Basamağı Eğitim Programlarında Yer Alma Biçimleri …….. 11
Şekil 2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin ISCED 2 Basamağı Eğitim Programlarında Yer Alma Biçimleri …….. 12
Şekil 3. Bilgisayar Dersi Öğretim Programı Uygulama Süreci ……... 21
Şekil 4. Hane Halkı Bireylerinin İnternet Kullanma Amaçları ……... 23
Şekil 5. 2005 Yılı Cinsiyete Göre Bilgisayar Kullananların Toplam Nüfus İçindeki Oranları …….…… 24
Şekil 6. 2008 Yılı Cinsiyete Göre Bilgisayar Kullananların Toplam Nüfus İçindeki Oranları ……..…... 25
Şekil 7. Araştırmanın Deseni ve İzlenen Süreç ……... 38
Şekil 8. Adana İlin 2008-2009 Eğitim Öğretim Yılında Toplamda ve İlköğretimde Görev Yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Sayısı….. 39
Şekil 9. Adana İli İlköğretim Okullarında 2008-2009 Eğitim Öğretim Yılında Görev Yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Sayıları …… 40

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi …..…… 56
Ek 2. MEB 1998 Programı Seçmeli Ders Listesi ……..…… 57
Ek 3. MEB 2006 Programı Seçmeli Ders Listesi …….. 58
Ek 4. MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı …….. 59

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bir yıl sonrasını düşünüyorsan tohum ek,
Ağaç dik on yıl sonrası ise tasarladığın,
Ama yüz yıl sonrası ise düşündüğün, halkı eğit.

Bir kez ürün verir ekersen tohum,
Bir kez ağaç dikersen on kez ürün verir
Yüz kez olur bu ürün eğitirsen halkı.

Balık verirsen bir kez doyurursun halkı,
Öğretirsen balık tutmasını hep doyar karnı.

Kuan-Tzu

Yaşadığı dönem tam olarak bilinemese de –farklı kaynaklarda M.Ö 1000 ile 600'lü yıllarda yaşadığı ileri sürülmekte- Çinli ozan Kuan Tzu insanlara çağlar öncesinden böyle seslendi.

O zamandan bu zamana insanoğlu icatlar yaptı, yeni kıtalar keşfetti, medeniyetler kurdu/yok etti. Her geçen yüzyıl zamanı biraz daha kısalttı ve insanlığa doğru ya da yanlış, iyi ya da kötü, acı ya da tatlı deneyimler yaşattı. İnsanoğlu Sanayi Devrimi'nde makineleri, Fransız Devrimi'nde ulus devletleri, Sovyet Devrimi'nde sürgit yapıya aykırı bir sistemi tanıdı.

Tüm bu dönemler boyunca değerini yitirmeyen; aksine kıymetlenen, içinde bulunduğumuz çağa da ismini veren *"bilgi"* oldu. Bu değişimin ana unsuru, Kuan Tzu'nun da binlerce yıl önceden gördüğü gibi eğitim; eğitim yoluyla verilen / elde edilen / inşa edilen bilgi idi.

Ertürk (1979) çok bilinen tanımında eğitimi; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci, Fidan ve Erden (1998, s.12); "insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci" olarak tanımlamakta ve eğitimi toplumdaki kültürleme sürecinin bir parçası olarak

görmektedirler. Güvenç (1996) kültürlemeyi toplumun bireyi, toplumun istek ve beklentileri doğrultusunda etkilemesi ve değiştirmesi olarak tanımlamaktadır.

Günümüzde, bu kültürlemenin gerçekleştiği -en çok tercih edilmesinden dolayı- birincil ortam okullardır.

Tekin (2004) okulu önceden belirlenmiş amaçları öğrencilere kazandıran kurum olarak tanımlamıştır. Özçelik (1992)'inde belirttiği gibi okullar davranış değişikliklerini eğitim, öğretim ve ders programlarını uygulayarak gerçekleştirirler.

Okullar bu kültürleme sürecini gerçekleştirmek ve toplumun istekleri doğrultusunda insan yetiştirmek için çalışırlar. Öğretim programları eğitimin etkili ve verimli olmasını sağlamak amacıyla hazırlanır ve Varış'ında (1994) dediği gibi öğrenme-öğretme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsar.

1.1. Problem

Bilgi çağında, bilgisayarlar en çok bilgiye ulaşma aracı olarak tercih edilmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu[TUİK], 2005). Kurumsal kullanımların yanında, bireysel kullanım amacıyla iletişimden bilgi arama ve çevrimiçi hizmetlere; kamu kurumlarıyla iletişimden sağlığa; mal ve hizmet alışverişinden bankacılığa ve eğitime kadar onlarca alanda bilgisayarlar doğrudan ya da dolaylı olarak süreç içerisinde kullanılmaktadır.

Bu kullanımın ana unsuru olan bilgisayarın kullanım oranı gerek günlük yaşamda gerekse de eğitim içerisinde günden güne artmaktadır. Şahin ve Yıldırım (1999) bunun nedenini; bilgisayar destekli öğretimle öğrencilerin kendi öğrenme hızlarına uygun olarak konuyu işlemelerine, öğrencilerin sürekli aktif olmasına ve öğretim ortamının farklı etkinliklerle zenginleştirilmesine bağlamaktadır. Bilgisayarların ve sağladığı olanakların verimli kullanılabilmesi sadece kendi dersi ve alanı için değil diğer ders ve alanlar içinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bilgisayar öğretimi sadece bilgisayar öğretimi değildir.

Türk Eğitim Sistemi'nde 2004–2005 Eğitim-Öğretim yılından itibaren ilköğretim dersleri öğretim programları yenilenmeye ve pilot uygulamaları yapılmaya; gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra da 2005–2006 Eğitim-Öğretim yılından itibaren

yenilenen öğretim programları kullanılmaya başlandı.(Talim ve Terbiye Kurulu[TTK], 2005)

Zamanın getirdiği bu değişim kaçınılmaz ve zorunlu idi. Çelik'inde (2002) belirttiği gibi; eğitim sisteminin, bilgi toplumunun gereklerine uyum sağlayabilmesi için amaçlarının çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

2006–2007 yılında yenilenen İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı 2007–2008 yılından itibaren uygulanmaya başlandı. Yenilenen bilgisayar dersi öğretim programında bu öğretim programının, Bilişim Teknolojileri konusunda ilköğretim okullarında yarının öğrencilerinde sahip olması gereken becerilerin neler olması gerektiğiyle ilgilenildiği söylenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2007). Bu hedefi, Dünya Ekonomik Forumu[DEF] Küresel Bilişim Raporu'nda [KBR] 2002-2003 yılında 82 ülke arasından ve 2003-2004 yılında 102 ülke arasından 4., 2004-2005 yılında 104 ülke arasında 6., 2005-2006 yılında 115 ülke arasında 8., 2006-2007 yılında 122 ülke arasında, 2007-2008 yılında 127 ülke arasında ve son olarak yayınlanan 2008-2009 yılında da 134 ülke arasında 2. sırada yer alarak yakaladığını gösteren İsveç diğer ülkeler için örnek olacak bir konumdadır. (DEF, a)

Türkiye ise aynı raporda 2002-2003 yılında 82 ülke arasından 50. , 2003-2004 yılında 102 ülke arasından 56. , 2004-2005 yılında 104 ülke arasından 52., 2005-2006 yılında 115 ülke arasından 48., 2006-2007 yılında 122 ülke arasından 52., 2007-2008 yılında 127 ülke arasından 55. ve son olarak yayınlanan 2008-2009 yılında 134 ülke arasından 61. sırada yer aldı. (DEF, a)

Benzer sonuçlar Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı [PISA] 2006 Ulusal Ön Raporu'nda da yer almaktadır. Türkiye matematik, bilim ve okuma alanlarında arka sıralarda kalmıştır (MEB 2008). Bilgisayar Okuryazarlığı'nı da içerecek ilk değerlendirmelerin yer aldığı rapor ise 2009 yılında yayınlanacaktır ve tezin yazıldığı sırada henüz yayınlanmamıştır.

Birçok eksiğin olduğu yukarıda adı geçen raporlarla da gösterilen bu alanda, MEB öğretim programının durumu değerlendirilmek istendi. Bu nedenle "Türkiye ve İsveç İlköğretim Okullarında Bilgisayar Eğitim - Öğretimi Öğretim Programları Üzerine Bir İnceleme" araştırma konusu seçildi.

1.2. Amaç

Araştırmanın iki amacı vardır:

1. 2006 yılında yenilenen Bilişim Teknolojileri öğretim programı 1998 yılında yürürlüğe giren öğretim programıyla karşılaştırıldı. Bu karşılaştırmadan "neler yaptık" sorusuna yanıt arandı.

2. Bu çalışmanın ardından yenilenen Bilgisayar Dersi Öğretim Programı, İsveç Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla karşılaştırıldı. Bu karşılaştırmadan da "neler yapabiliriz" sorusuna yanıt arandı.

1.3. Önem

Araştırmadan elde edilen sonuçlar;

1. Yapılan öğretim programı değişikliğinin öğretmenler tarafından kabul edilirlik durumunu göstermesi;

2. Bilgisayar okuryazarlık kalitesi dünya standartlarında olan öğrenciler yetiştirebilecek bir "Bilgisayar Dersi Öğretim Programının" oluşturulması için fikirler sunması bakımından önem taşımaktadır.

1.4. Sayıltılar

1. Ankete katılan kişilerin verecekleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttığı,

2. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan verilerin doğru olduğu,

3. İsveç Ulusal Eğitim Ajansı'ndan alınan verilerin doğru olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2008–2009 Eğitim Öğretim yılında Adana ilinde görev yapan Bilişim 2. Teknolojileri öğretmenlerinden toplanan verilerle sınırlıdır.

3. Araştırma süresi 2008-2009 yılıyla sınırlıdır.

4. İlköğretim Bilişim Teknolojileri öğretim programıyla sınırlıdır.

5. Göteborg Okullarında Bilişim Teknolojileri Dokümanı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

İlköğretim: 6 – 14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsayan, tüm vatandaşlar için mecburi ve devlet okullarında ücretsiz olan eğitim basamağı. (1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu)

Eğitim Programı: Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir. (Demirel, 1997)

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir. (Demirel, 1997)

MEB 1998 Programı: 1998-1999 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren Seçmeli Bilgisayar dersi öğretim programı.

MEB 2006 Programı: 2006-2007 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren Seçmeli Bilgisayar dersi öğretim programı.

ISCED 1: Türk Eğitim Sisteminde 1-3 sınıflara karşılık gelen eğitim basamağı. (UNESCO, a)

ISCED 2: Türk Eğitim Sisteminde 4-8. sınıflara karşılık gelen eğitim basamağı. (UNESCO, a)

1.7. Kısaltmalar

AB : Avrupa Birliği
BT : Bilişim Teknolojileri
BİT : Bilgi ve İletişim Teknolojileri
ICT : Information and Communication Technologies
ECDL: Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası
KBR : Dünya Ekonomik Forumu Küresel Bilişim Raporu
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
PISA : Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Formu
TTK : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümün kuramsal çerçeve kısmında, eğitim, karşılaştırmalı eğitim, ilköğretim, eğitim ve öğretim programı tanımları vardır.

Kavram açıklamalarından sonra Türkiye ve İsveç Bilgisayar Eğitim-Öğretimi "Genel Yapısı", "Yönetimi" ve "Bilgisayar Dersinin Programa Girmesi" başlıklarında araştırma sonuçları verilmiştir.

İlgili araştırmalar alt bölümünde ise, alanyazın taraması sonucunda ulaşılan araştırmalar incelenmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim kavramı, içinde bulunulan döneme hâkim olan eğitim anlayışına göre tanımlanmaktadır. Bu tanımlamaya bağlı olarak kullanılan eğitim ve öğretim programların farklılıklar göstermektedir.

Pavlov'un klasik koşullanma, Skinner'in edimsel koşullanma, Watson ve Thorndike'ın ve diğer araştırmacıların çalışmalarıyla eğitim anlayışını ortaya koyan Davranışçı Kuram (Senemoğlu, 1998) eğitimi davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak kabul etmiştir (Ertürk, 1979). Bu sürecin de öğretmen denetiminde, bilginin öğretmenden öğrenciye aktarılacağı bir ortamda gerçekleşeceğini kabul ileri sürmüştür.

Günümüz dünyası eğitim felsefesinde çoğunluk tarafından kabul görmeye ve öğretim programlarına girmeye başlayan yapılandırmacı/oluşturmacı anlayışsa bilgiyi öğretmenin kılavuzluğunda, öğrenci denetiminde oluşturma/yapılandırma iddiasındadır. (Özden ve Şimşek, 1998)

Uygulamaya koyduğu yeni bilgisayar öğretim programında MEB (2007) aşağıdaki görüşü ileri sürmektedir:

> …bugüne kadar baskın olarak kullanılan davranışçı yaklaşımlarla birlikte günümüzde eğitim paradigmasının değişimine paralel olarak yaygın bir şekilde öğretim ortamlarına girmeye başlayan (Özden ve Şimşek 1998) yapılandırmacı/oluşturmacı (constructivist) yöntemlerin kullanımıyla oluşturulan öğretim ortamları sayesinde hayatla ilişkilendirilmiş anlamlı bilgi ve becerilerin edinilmesi mümkün olmaktadır (s 10)

Buradan da anlaşıldığı üzere MEB ilköğretim okulları öğretim programlarında "Davranışçı Yaklaşımdan" "Yapılandırmacı Yaklaşıma" geçmektedir.

2.1.1. Karşılaştırmalı Eğitim

Demirel (1998) diğer ülkelerdeki eğitim sistemlerinin araştırılması, incelenmesi ve sonuçlarından yararlanılması ve bunların eğitim sistemimizle karşılaştırılıp eğitim uygulamalarına yön vermesinin yararlı olduğunu söyleyerek karşılaştırmalı eğitimin önemine dikkat çekmiştir.

Yine Demirel (1998) "Karşılaştırmalı Eğitimi" farklı tanımlardan yola çıkarak farklı kültürlerde ve farklı ülkelerde, iki ya da daha fazla eğitim sisteminin kuramsal ve uygulamalı olarak benzerliklerini ve farklılıklarını tanımlamaya yardım eden bir disiplin olarak tanımlamıştır.

Araştırmada da Türkiye ve İsveç İlköğretim okullarında bilgisayar eğitim-öğretimi benzerlik ve farklılıkları tanımlanmaya çalışılmıştır.

2.2. İlköğretim

Türk Milli Eğitim sistemine, 18 Ağustos 1997 tarih ve 23084 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 4306 sayılı yasa gereğince uygulamaya konulan sekiz yıllık kesintisiz eğitimin kazandırdığı bir kavramdır.

6 – 14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsayan eğitim basamağı olarak tanımlanabilir. (1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu)

İlköğretim kız ve erkek tüm vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olan temel eğitimdir. (MEB, a)

2.3. Eğitim ve Öğretim Programı

Hemen hemen diğer tüm eğitimbilimi kavramlarında olduğu gibi eğitim ve öğretim programı kavramlarının kullanımında da eğitimbilimciler arasında bir birlik yoktur.

O kadar ki Türk Dil Kurumu (TDK) Güncel Türkçe sözlüğünde "Bir okulu bitirmek veya bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan plan, müfredat, ders programı, müfredat programı" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama içerisinde müfredat/müfredat programı dışında kalan, plan ve ders programı kavramları eğitimde farklı anlamlara sahip kavramlardır. Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü'nde ise bu karışıklık giderilmiş ve "1. Bir okulu bitirmek ya da bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan program. 2. Öğretilmesi istenilen ders ya da konuların amaçlar, yönergeler ve ders gereçleri ile birlikte sıralı olarak düzenlenmesi sonucu ortaya çıkan kılavuz. 3. Öğrencilere bir plana göre kazandırılması istenilen öğrenim yaşantılarının tümünü içine alan program" anlamları verilmiştir.

Hem TDK sözlüğünde hem de eğitimbilimciler arasında yaşanan sıkıntıyı Demirel (2004, s6) "eğitim programı ile öğretim programı kavramları birlikte, çoğu kez de biri diğerinin yerine kullanılmaktadır" diye dile getirmektedir.

Aynı sorunu Hesapçıoğlu (1994), "Eğitimde "müfredat programı", öğretim programı", "ders programı", "okul programı", "öğretme ve öğrenme programı", "yetişek" ve "eğitim programı" gibi kavramlar birbirlerinin yerine kullanılmıştır ve kullanılmaya devam edilmektedir." diyerek dile getirmiştir.

Yukarıda sayılan sebeplerden eğitim programı ve öğretim programı kavramları aynı bölümde ele alınmıştır.

Ertürk (1979: 95), eğitim programını "yetişek" olarak nitelemekte ve "geçerli öğrenme yaşantıları düzeni" olarak tanımlamaktadır.

Varış (1994: 18), eğitim programını, "bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar" şeklinde tanımlamaktadır.

Başaran (1994), eğitim programını " bir eğitim yerinde öğrencilerin önceden belirlenmiş eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için planlı yapılan eğitsel etkinliklerin tümüne denir" diye tanımlamaktadır.

Demirel(1997, 4)'de bu tanımlardan hareketle eğitim programını "öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği" olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlardan eğitim programını şu özelliklerini çıkarmak mümkündür:

- Okul içi ve dışı etkinlikleri kapsar
- Önceden planlanır

Varış (1994) öğretim programını, eğitim programı içinde yer alan, öğretme-öğrenme süreçleriyle ilgili tüm etkinlikleri kapsadığını söyler.

Demirel(1997, 4) öğretim programını, "okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir" diye tanımlar ve araştırmada da bu tanım temel alınmıştır.

Türk Milli Eğitim sistemi içerisinde öğretim programlarıyla ilgili hazırlama/hazırlatma, düzenleme/düzenletme ve kabul etme işlemlerini 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanunun verdiği yetkiyle TTK yerine getirir.

2.3.1. Programların Geliştirilmesini Gerekli Kılan Nedenler

TTK (TTK, a) Müfredat Geliştirme Süreci'nde programların geliştirilme nedenlerini şu başlıklar altında toplamıştır:

- Eğitimin tüm dünyada hızlı ve sürekli bir değişim içinde olması; "bilgi" kavramının ve "bilim" anlayışının da hızla değişmesi;
    - Herkes için hayat boyu öğrenme mecburiyeti,
    - Eğitilmiş insan gücü ihtiyacı,

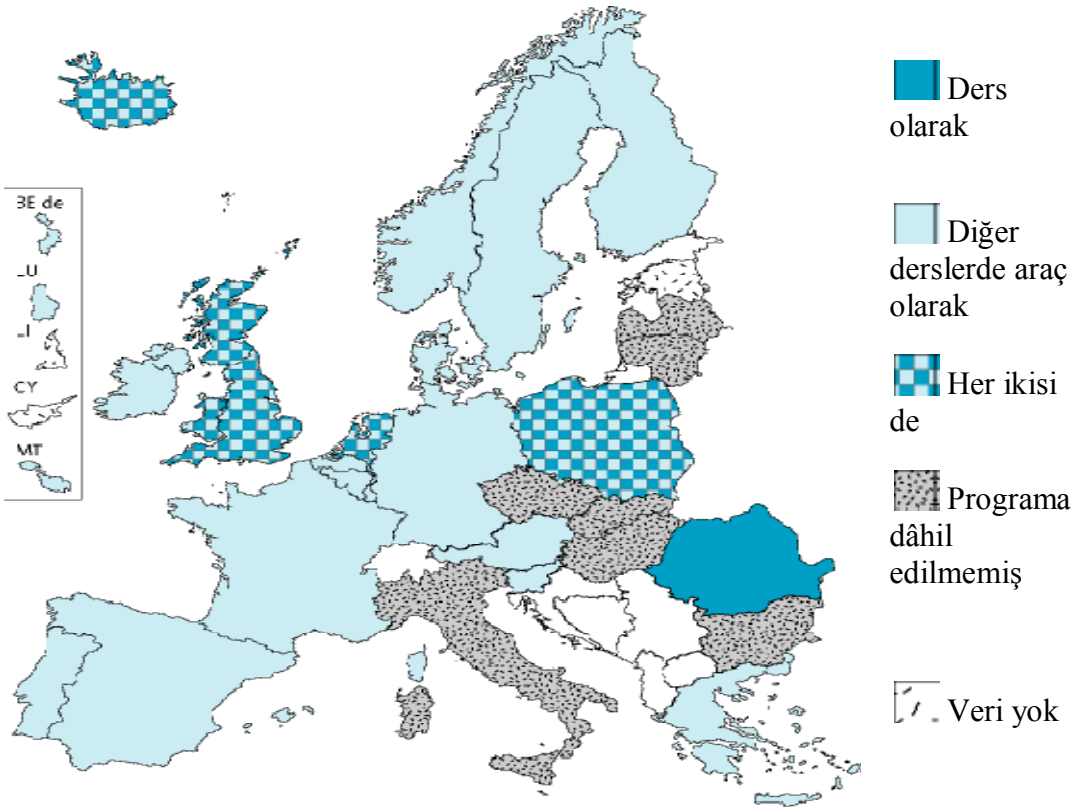
- Siyasi, toplumsal ve kültürel bütünleşmenin ve değişimlerin yönetilmesindeki en etkin araçlardan olması,

- Bilgi toplumuna geçişte ve nitelikli iş gücünde "bilgi"nin ana unsur olması,
- Eğitime olan talebin hızla artması,
- Nüfus yapısında, ailenin niteliğinde, toplumsal dokuda, tüketim anlayışında, insan haklarında, siyasal alanda, bilim ve teknolojide gözlenen hareketlilikler.

Bu betimlemenin ardından; "Doğal olarak, bu hareketliliklerin eğitim sistemine yansıtılması ve geleceğin dünyasının gerekliliklerinin algılanabilmesi gerekmektedir" diyerek program değişikliklerini ihtiyacı belirtmiştir. (TTK, a)

2.4. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Programlarda Yer Alması

Şekil 1'de Avrupa Birliği (AB) okullarında "Bilgi ve İletişim Teknolojileri" (BİT) alanının ISCED-1 basamağında programlarda yer alış biçimi gösterilmiştir.

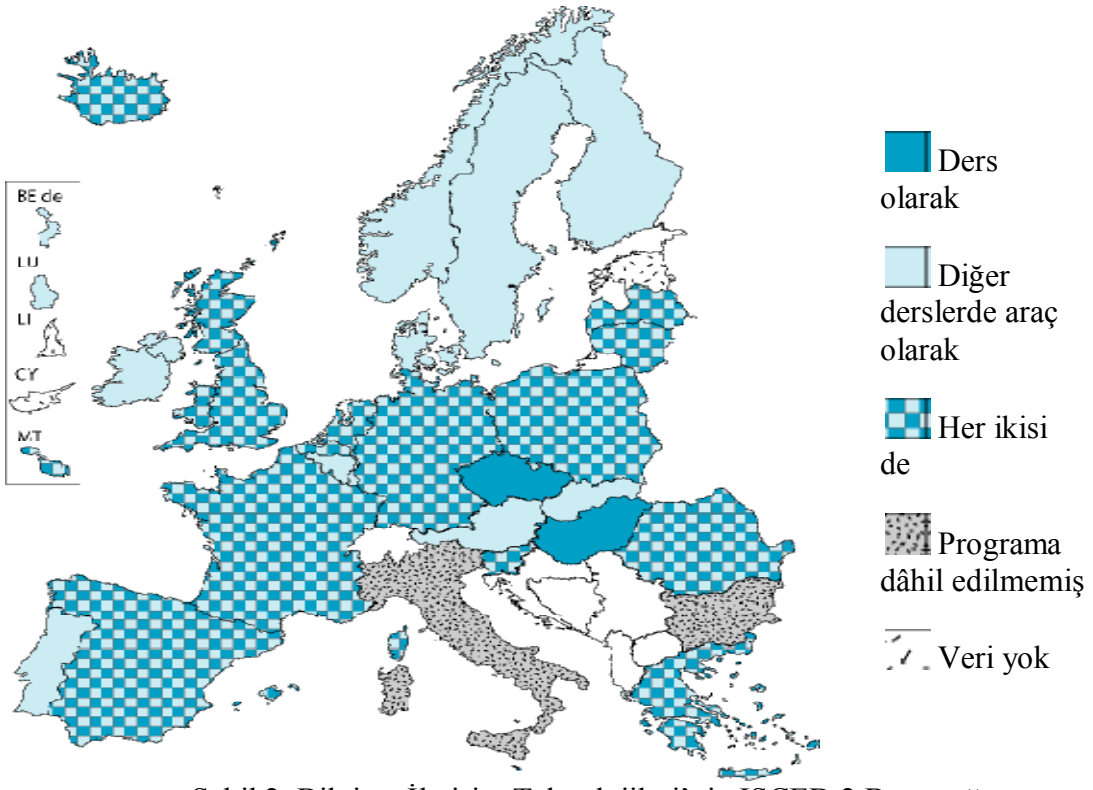

Şekil 1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin ISCED 1 Basamağı Eğitim Programlarında Yer Alma Biçimleri
Kaynak: Eurydice (a)

AB ülkeleri arasında, BİT'i ISCED 1 basamağında ayrı bir ders olarak programına dahil eden tek ülke Romanya'dır. Hem bağımsız bir ders olarak hem de diğer dersler içinde araç olarak kullanan ülkelerse Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda hariç), İzlanda, Hollanda ve Polonya'dır. İsveç, Norveç, Danimarka, Almanya, Fransa, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'da ise program içerisinde araç olarak kullanılmaktadır.

BİT İtalya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Letonya, Macaristan ve Slovakya'da programa dâhil edilmemiştir.

Şekil 2'de AB okullarında BİT alanının ISCED 2 basamağında programlarda yer alış biçimi gösterilmiştir.

Şekil 2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin ISCED 2 Basamağı Eğitim Programlarında Yer Alma Biçimleri
Kaynak: Eurydice (a)

ISCED 2 basamağında AB ülkeleri arasında Bulgaristan ve İtalya dışındaki tüm ülkelerde BİT programa dâhil edilmiştir.

Macaristan ve Çek Cumhuriyeti BİT'i bağımsız bir ders olarak programa dâhil etmişlerdir.

İspanya, Fransa, İzlanda, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda hariç), Hollanda, Almanya, Polonya, Litvanya, Letonya, Romanya, Yunanistan ve Slovenya'da BİT hem ders olarak hem de diğer derslerde bir araç olarak programına dahil etmiştir.

BİT ISCED 2 basamağında Portekiz, İrlanda, Norveç, İsveç, Slovakya ve Avusturya'da diğer derslerde araç olarak programına dâhil etmiştir.

Hem ISCED 1 hem de ISCED 2'ye bakıldığında BİT'i Türkiye gibi sadece bağımsız ders olarak programında kullanan ülkelerin oranı % 5,55'tir. Geriye kalan ezici çoğunluk ya araç olarak diğer derslerde ya da hem ders hem de araç olarak programında kullanmıştır.

İsveç'te BİT'i hem ISCED-1'de hem de ISCED-2'de diğer derslerde araç olarak programına dâhil etmiştir.

İzleyen bölümde Türk ve İsveç eğitim sistemleri hakkında genel hatlarıyla bilgiler verilecektir.

2.5. Türk Eğitim Sistemi

2.5.1. Genel Yapısı

Türk eğitim sistemi genel hatlarıyla 3'e ayrılır:

1. İlköğretim (Zorunlu) 6-14 yaş
2. Ortaöğretim 14-18
3. Yükseköğretim 18 ve üzeri

Araştırma konusunu ilgilendiren bölümde bilgisayar dersleri 4-5-6-7 ve 8. sınıflarda seçmeli olarak verilmektedir (Ek 3). Bilgisayar 1 -2 ve 3 öğretim programları olsa da yönetmelikteki hükümlerden dolayı BT öğretmenleri bu sınıflara girememektedir.

2.5.2. Yönetimi

2.5.2.1. Hükümet

Hükümet adına eğitim-öğretim etkinlikleri "Milli Eğitim Bakanı" idare eder. 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'da yasa koyucu Milli Eğitim Bakanı'nın görevini; "Bakan, Bakanlık hizmetlerini mevzuata, hükümetin genel siyasetiyle milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak" olarak belirlemiştir.

2.5.2.4 Milli Eğitim Bakanlığı

Türk Milli Eğitim Sisteminin en başat özelliği merkezi olmasıdır.

Yasa koyucu 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 3797 sayılı Milli eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türkiye'de eğitime yön verecek kurum olan MEB'in görev ve yetkilerini belirlemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim-öğretim sürecindeki tüm işlemleri MEB ve MEB'e bağlı kurullar aracılığı ve onayıyla gerçekleşmektedir.

Türk Millî Eğitimi'nin amaçları incelendiğinde:
1. Genel Amaçlar
2. Özel Amaçlar
sınıflandırması görülmektedir. (MEB, a)

Bu sınıflandırma Milli Eğitim Temel Yasası'nda şu şekilde açıklanmaktadır:

> **I - Genel amaçlar:**
>
> **Madde 2 –** "Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,
>
> 1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren;

ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II - Özel amaçlar:

Madde 3 – Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

Doğanay ve Sarı (2006) eğitimin genel amaçlarının kaynağını:

- Toplumun değişen doğası
- Bireylerin değişen doğası
- O güne kadar birikmiş bilgilerin doğası olduğunu belirtmektedir.

2.5.2.3. İlköğretim Okulları

Türk ilköğretim okullarının özelliklerini şu başlıklar halinde sıralayabiliriz:

- 6-14 yaş arasını kapsar.
- Kız / Erkek tüm bireyler için ücretsizdir
- Mecburidir

Doğanay ve Sarı'nında (2006) belirttiği bireyin ve toplumun değişen doğası Türk Eğitim Sistemi'nde de etkisini 1997-1998 Eğitim-Öğretim yılında geçilen "8 Yıllık Kesintisiz Eğitim" göstermiştir.

2.5.2.4. Öğretim Programları

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim-öğretim sürecindeki tüm öğretim programları işlemleri MEB'e bağlı bir kurum olan TTK aracılığı ve onayıyla gerçekleşmektedir.

Her ilköğretim okulu öğretmeni, okul müdürünün onay ve izini dahilinde MEB'in yayınlamış olduğu öğretim programı çerçevesinde bir yıllık plan hazırlar.

2.5.3. Bilgisayar Dersinin Programa Girmesi

01/07/l990 tarih ve 20570 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Millî Eğitim Geliştirme Projesinin Finansmanı için Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasından Sağlanan Krediyle İlgili Antlaşma" gereği Dünya Bankası'nın borç verdiği 90,2 milyon ABD $ ve 87 milyon ABD 2$ Hükümet katkısı olmak üzere, projenin toplam tutarı 177,2 milyon ABD$ tutan finansman sağlanmıştır. (MEB, 2000)

Bu finansmanın kullanılacağı alanlar üç kategoriye ayrılmış ve şu hedefler konmuştur:

- İlköğretimde ve ortaöğretimde kaliteyi artırarak öğrenci başarısını OECD ülkeleri ortalamasına yaklaştırılmak,
- Öğretmen eğitiminde kaliteyi ve geçerliliği arttırarak OECD ülkelerindeki benzer standartlara ulaştırılmak,
- MEB'in yönetim ve işletmecilik beceri ve uygulamalarını geliştirerek kaynak kullanımında daha ekonomik ve daha etkili olmayı sağlamaktır. (MEB, 2000)

Proje kapsamında yapılan çalışmalardan olan "7 bölgeden seçilen 208 MLO, 235 BDO ve 4 ÖKM'ye bilgisayar donanımı, eğitim yazılımı ve öğretim materyali satın

alınması, bu okulların personeli çeşitli eğitimlerden geçirilmesi" (MEB, 2000) Bu hazırlıklar Türk ilköğretim okullarında bilgisayar dersi eğitimin okutulmaya başlamasının ilk adımıdır.

2.5.3.1. MEB 1998 Programı

MEB 1998 programı 2006-2007 eğitim öğretim yılında yürürlükten kaldırıldı. 1998-2006 yılları arasında sekiz yıl süreyle uygulanan program Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 1. MEB 1998 Programı Bilgisayar 1 - 2 Konu Listesi ve Dağılımı

Konular	**Bilgisayar 1**	**Bilgisayar 2**
1. Bilgisayar sistemini tanıyabilme	X	X
2. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirlerini tanıyabilme	X	X
3. Bilgisayarı açıp kapayabilme	X	X
4. Fareyi kullanabilme	X	X
5. Bilgisayarda oyunlar oynayabilme	X	X
6. Fare kullanarak resim çizebilme	X	X
7. Klavyeyi tanıyabilme	X	X

Tablo 1'e bakıldığında Bilgisayar 1 ve Bilgisayar 2 öğretim programları konularının 1'e 1 aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 2. MEB 1998 Programı Bilgisayar 3 - 4 – 5 Konu Listesi ve Dağılımı

Konular	**Bilgisayar 3**	**Bilgisayar 4**	**Bilgisayar 5**
1. Bilgisayar birimlerini tanıyabilme	x	x	x
2. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik önlemlerini kavrayabilme	x	x	x
3. Fareyi kullanabilme	x	x	x
4. Bilgisayarda oyunlar oynayabilme	x	x	x
5. Fare kullanarak resim çizebilme	x	x	x
6. Klavyeyi kullanabilme	x	x	x
7. Bilgisayarda kayıt yapıp silebilme	x	x	x
8. Özel bir çizim programında hazır resimleri veya şekilleri uygun bir yere yerleştirerek bir olayı canlandırabilme	x	x	x
9. Canlandırdığı olayı açıklayabilme	x	x	x
10. Sesleri veya ses aletlerini ayırt edebilme	x	x	x
11. Basit bir veri tabanı dosyası oluşturabilme	x	x	x
12. Önceden çizilmiş olarak verilen grafikleri kullanabilme	x	x	x
13. Disketle ilgili işlemler yapabilme	x	x	x
14. Kayıt kullanabilme		x	x
15. Verilen bir ödevi bilgisayarda hazırlayabilirle		x	x
16. Yazıcıyı kullanabilme		x	x
17. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme			x
18. Bilgisayarın günlük yaşamımızdaki önemini kavrayabilme			x

Tablo 2'ye bakıldığında benzer bir durum karşımıza çıkmaktadır. Bilgisayar 3 ile Bilgisayar 4 programlarında konuların % 81,25'i aynıdır. Bilgisayar 4 ile Bilgisayar 5 programlarında ise konuların % 88,88'i aynıdır. Bilgisayar 3 ile Bilgisayar 5 programlarında ise konuların % 72,22'si aynıdır.

Özdener ve Öztok'un(2005) da belirttiği gibi bu durum öğretmenlerin programa uymak yerine kendi programlarını geliştirmesine ve uygulamasına; aynı zamanda öğrencilerin sıkılmasına, öğretmenlerin mecburi olarak program dışına çıkmalarına ve

aynı programı görmesine rağmen farklı konularda bilgi edinmiş öğrenciler yetişmesine sebebiyet vermiştir.

Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilen konuların seneler içerisinde tekrarlanması yanında programın bilgisayar ve kavramları üzerindeki tanımları da yetersiz ve kısmen yanlıştır. Örneğin program "Açıklamalar" kısmı ikinci maddesinde bilgisayarı "Bilgisayar, bilgileri depolayabilen, bunlarla çeşitli işlemler yapabilen, istenen bilgileri kaydederek hizmete sunabilen, elektronik bir işlemcidir." (Tebliğler Dergisi [TD]) şeklinde tanımlamıştır. Genel olarak doğru bir tanımlama olsa da "elektronik bir işlemci" nitelemesi işlemcinin taşıdığı anlam bakımından kişileri yanlış yönlendireceği ortadadır. Çünkü işlemci "processor" karşılığı kullanılan kavramdır. (TDK)

Yine "Açıklamalar" bölümünün 9. maddesinde "Öğrencilere, ilköğretimde öncelikle bilgisayar okuma-yazma ve kullanmasını öğretmeli, daha sonra herhangi bir konuyla ilgili problemin çözüm yollarını belirleyip bilgisayar diline aktarabilmelidir" denmektedir. Tablo 1 ve 2'de konu listesi verilen programda "problemin çözüm yollarını belirleyip bilgisayar diline aktarabilmelidir" işini yaptıracak herhangi bir kazanım yoktur.

2.5.3.2. MEB 2006 Programı

2006-2007 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren MEB 2006 Programı diğer ülke eğitim sitemlerinde Bilişim Teknolojileri'nin gelişiminde dört farklı aşamadan geçtiğini belirterek bu aşamaları şöyle sıralamıştır:

1. Tanışma
2. Uygulama
3. Yaygınlaştırma
4. Dönüştürme (MEB 2006, s. 6)

"Tanışma" aşamasını okullara bağış ya da diğer yollarla donanım ve yazılım alındığı; "Uygulama" aşamasını yöneticilerin okul yönetiminde ve öğretmenlerin öğretim programları içerisinde Bilişim Teknolojileri'ni kullanmaya başladığı; "Yaygınlaştırma" aşamasını Bilişim Teknolojileri kullanımın yaygınlaştığı ve "Dönüştürme" aşamasını da Bilişim Teknolojileri'nin ayrı bir alan olarak profesyonelce

öğretildiği ve bütün mesleki alanlarla bütünleşebildiği aşamalar olarak tanımlayabiliriz. (MEB 2006, s. 6-7)

Bu aşamalar ışığında bilgisayar dersinde öğrenme alanları,

- Temel İşlemler ve Kavramlar
- Bilişim Teknolojileri'nin Kullanımı
- Bilişim Teknolojileri'nde İleri Uygulamalar olarak oluşturulmuştur.

Bu alanların yanında Bilişim Teknolojileri kullanımı sırasında öğrencilerin uymaları gereken sosyal değerlere ait iki öğrenme alanı;

- Bilişim Teknolojileri'nde Bilimsel Süreç
- Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler bütün programa dağıtılmıştır.

Adı geçen alanların içeriğini şöyle özetleyebiliriz:

Temel İşlemler ve Kavramlar alanında Bilişim Teknolojileri'nin temel kavramları, teknolojinin doğası ve rolü, sağlık ve güvenlik, bilgisayar okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve bilişim güvenliği yer almaktadır.

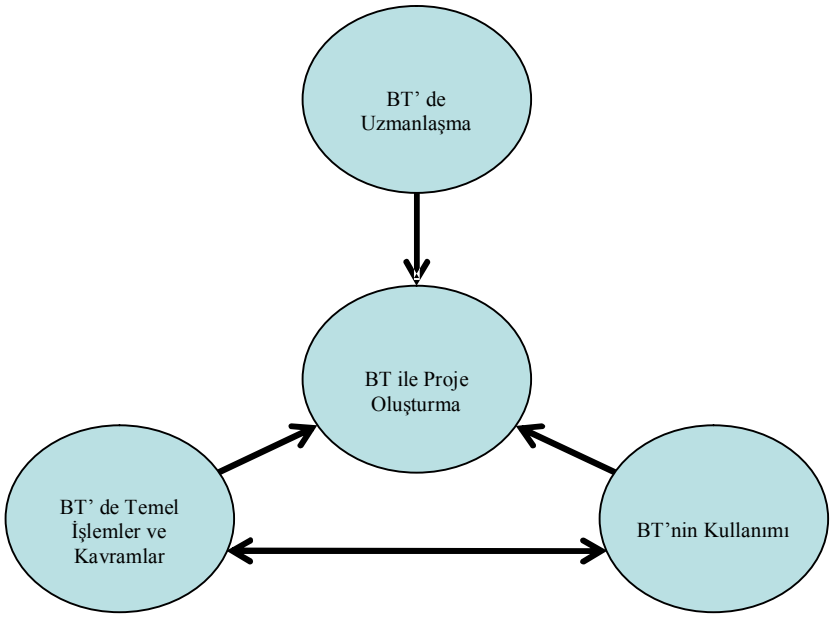
Bilişim Teknolojileri'nin Kullanımı alanında alt öğrenme alanları olarak resim programı, kelime işlemci, elektronik çizelge, veri tabanı, sunu programı, çoklu ortam uygulamaları, iletişim ve masaüstü yayıncılık yer almaktadır.

Bilişim Teknolojileri'nde İleri Uygulamalar alanında alt öğrenme alanları olarak programlamaya giriş, nesne tabanlı programlama ve web tasarımı yer almaktadır.

Bilişim Teknolojileri'nde Bilimsel Süreç alanında Bilişim Teknolojileri konusunda temel bilgi ve becerileri kazanmış olan bireylerin bu teknolojileri kullanarak diğer alanlarda nasıl çözüm üretebilecekleri becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir.

Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler alanda ise Bilişim Teknolojileri'yle bilgiye erişim ve iletişim konusunda öğrencilerin uyması gereken etik ve sosyal değerlere yönelik temel beceriler kazandırılması hedeflenmiştir. (MEB 2006, s. 7-10)

Bu hedefler ışığında programın uygulama süreci Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Bilgisayar Dersi Öğretim Programı Uygulama Süreci (MEB 2006, s.17)

Merkezde yer alan "Proje Oluşturma" Bilişim Teknolojileri programının mihenk noktasını oluşturmaktadır. Programda bu konuda "bütün becerilerin kazandırılmasında etkinlik tabanlı yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı" kullanılmıştır. Koçoğlu ve Köymen (2003), Asan ve Haliloğlu (2005) ve Haliloğlu (2005) araştırmalarında da belirtildiği üzere öğrencilerin yaptıkları projeyi arkadaşlarına sunmaları daha istekli çalışmalarını sağlamaya yardımcı olmuştur. Bu veriler ışığında yeni programın da bu etkiyi yapacağı beklenebilir.

MEB 1998 programında olmayan öğretme-öğrenme süreci öğretmenlere yardımcı olması açısından şöyle yapılandırılmıştır:

> **Hazırlık:** Bu bölümde planlanan işler ile ilgili bilgilendirme, kazanımlar, süre, yöntem ve teknikler, araç-gereçler vb. bilgileri içermelidir.
>
> **Bilgi Paylaşımı:** Bu kısımda gerçekleştirilecek olan etkinlik ile ilgili olarak öğrencilerin etkinliği daha iyi anlamalarını sağlayacak bilgi paylaşımı gerçekleştirilmelidir. Yeni bilgilerin oluşturulmasından önce öğrencinin önceki bilgilerinden, ihtiyaçlarından veya

> isteklerinden yola çıkılarak öğrenci derse hazırlanmalıdır (Kısa bir film, drama, resim, İnternet sitelerine ziyaret vb.).
>
> **Uygulama:** Bilgi paylaşımının gerçekleştirilmesinden sonra öğrenciler, programın genel felsefesi doğrultusunda kazanıma dönük düzenlenen okul içi veya okul dışı etkinlik yapmalıdırlar. Kazanım, alternatif etkinliklerle (farklı bölgelerin özelliklerine göre, farklı zekâ alanlarına göre vb.) desteklenebilir. Kazanımda geçen kavram veya kurallar kazanım sırasında verilmelidir.
>
> **Sonuçlar ve Değerlendirme:** Sonuçlar temel anlamda gerekli becerilerin kazanılması, proje, sunum, ya damakale gibi bir ürün olabilir.
>
> Değerlendirme yöntemi: Kazanımların işlenişi sonrasında işlenişi değerlendirmek için değerlendirme çalışması (soru, resimleme, anlatım, değerlendirme ölçeği vb.) yapılmalıdır.
>
> **Kaynaklar:** Öğrencilerin gerçekleştirilen etkinlikle ilgili olarak daha fazla bilgi edinmelerini sağlayacak kaynakların listesi bu kısımda verilmelidir. (MEB 2006, s. 16)

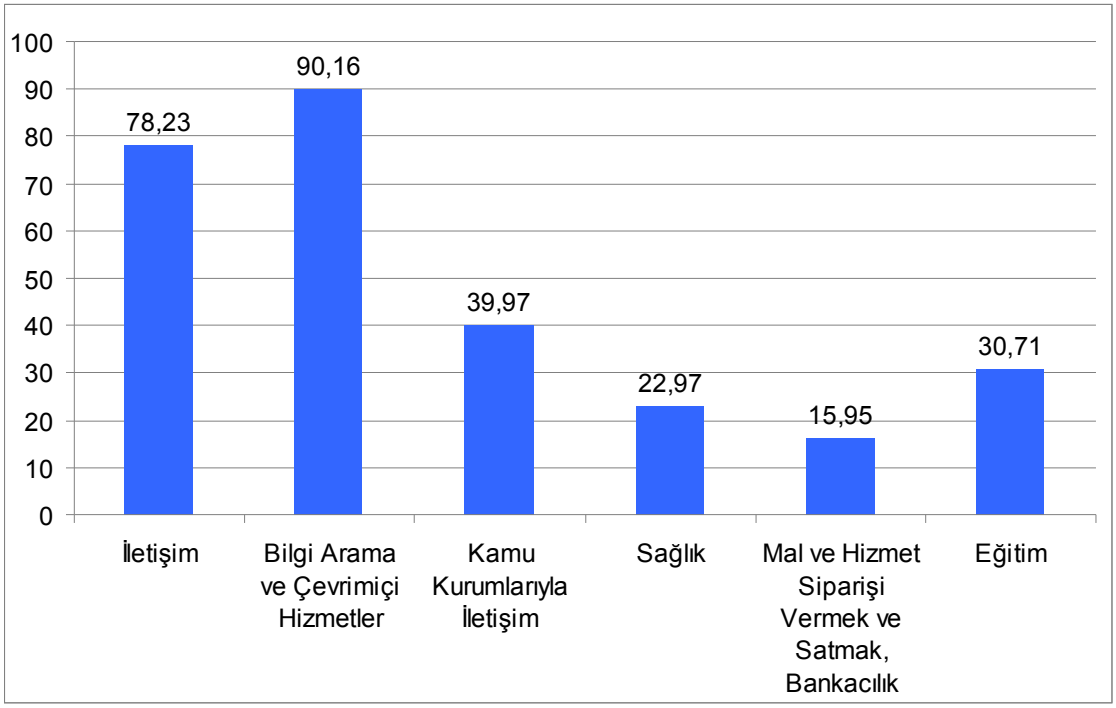
MEB 2006 programı konu içeriklerini üç seviye ve sekiz basamakta gruplandırır:

- 1-2-3. Basamak → Temel Seviye
- 4-5. Basamak → Orta Seviye
- 6-7-8. Basamak → İleri Seviye

Bu seviyeli basamaklama sayesinde kazanımlar daha net, birbirine bağlı ancak birbirini tekrarlamayan sırada birbirini takip eder (Ek 4). MEB 1998 programında olduğu gibi konu tekrarlarına rastlanmaz.

2.5.4. İlgili İstatistikler

Şekil 4'te Türkiye İstatistik Kurumu'nun [TÜİK] 2005 yılında yaptığı hane halkı bireylerinin interneti kullanma amaçları gösterilmektedir.

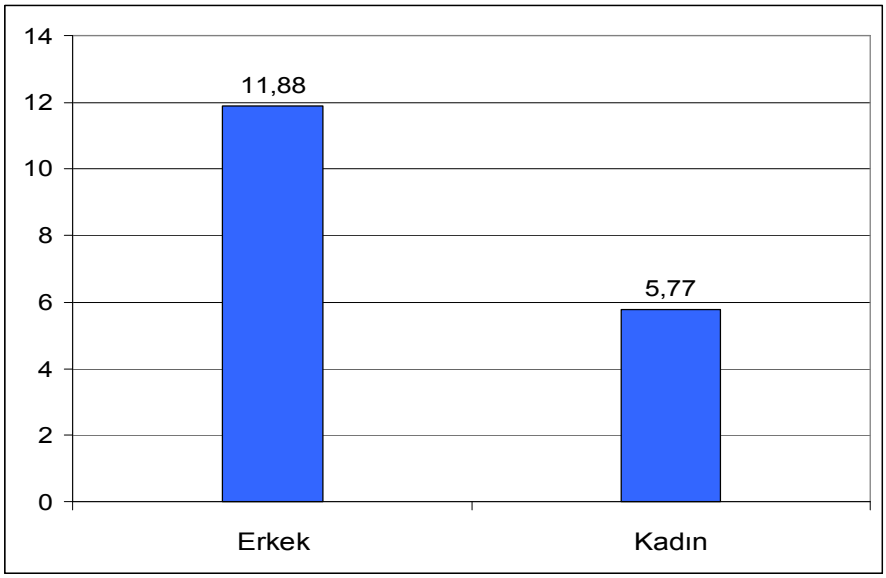

Şekil 4. Hane Halkı Bireylerinin İnternet Kullanma Amaçları Yüzdelik Oranları

Kaynak: TÜİK, 2005

Araştırma sonuçlarında % 90,16 oranıyla "Bilgi Arama ve Çevrimiçi Hizmetler" birinci, % 78,23 oranıyla "İletişim" ikinci ve % 30,71 oranıyla da "Eğitim" dördüncü sırayı almaktadır. Bilgisayarın hangi amaçlarla kullanıldığı ve internet kafelerdeki kullanım oranları ve amaçlarıyla ilgili bir istatistik olmadığından genelleme yapılamasa da bilgisayarın ve internetin kullanım amaçları arasında "Bilgi Arama" ve "Eğitim"in ilk sıralarda yer aldığı söylenebilir.

Bu verilerin yanında, yine TÜİK'in 2005 yılında yaptığı bir çalışma Şekil 5'te Cinsiyete Göre Bilgisayar Kullanım Oranları başlığıyla verilmiştir. Bu şekilde toplam nüfus içerisinde bilgisayar kullanan kadın ve erkeklerin oranı gösterilmektedir.

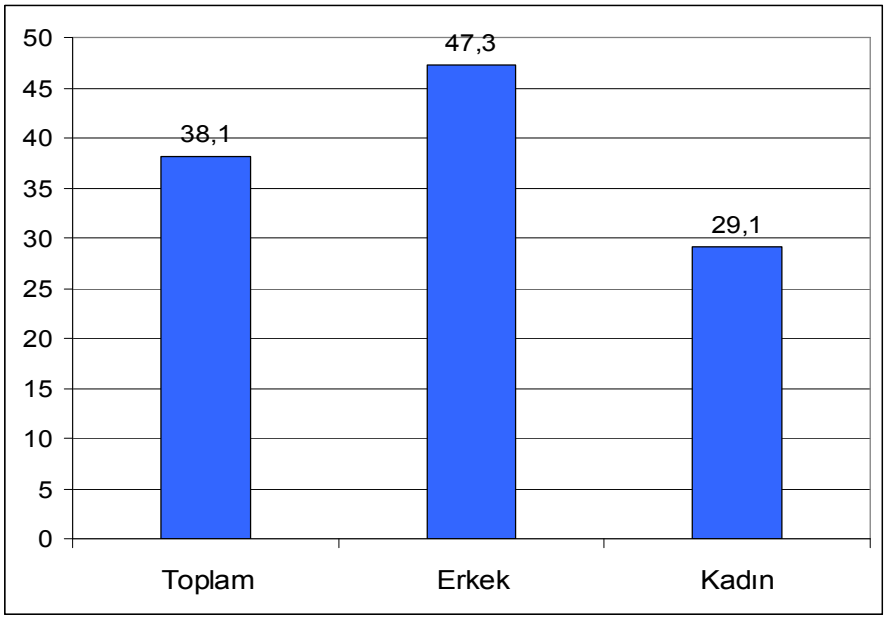

Şekil 5. 2005 Yılı Cinsiyete Göre Bilgisayar Kullananların
Toplam Nüfus İçindeki Oranları
Kaynak: TÜİK (2005)

Şekil 5, Giriş ve Problem bölümünde ileri sürülen Bilgi Çağı'nda bilgiye ulaşma aracı olarak bilgisayarın birinci sırada tercih edilmesi ve kullanılması savına ters veriler ortaya koymaktadır. Teknolojik gelişimleri yeni yeni yaygınlaşmaya başlayan Türkiye için bu veriler normaldir. İlerleyen zamanla birlikte teknolojik yaygınlaşma ve kullanmanın arttığı ilerleyen sayfalarda TUİK verilerine dayanarak gösterilecektir.

Şekil 5'teki verilere bakıldığında toplam nüfus içindeki kadınların % 5,77'si ve erkeklerin de % 11,88'i bilgisayar kullanmışlardır. Bu düşük oranlar teknolojiyi yaygınlaştıramama sorununu ve aynı zamanda da bilgisayar öğretimine ihtiyaç duyan kişi sayısının da ne kadar fazla olduğunu göstermektedir. Araştırmanın hedef kitlesini oluşturan 6-14 yaş grubu için ayrı bir istatistikte olmamasına rağmen eğer olsaydı bu oranların daha fazla olacağı TUİK'in "yaş düştükçe bilgisayar ve internet kullanım oranı artmaktadır" saptaması ışığında öngörülebilir.

Şekil 6'da, TÜİK'in 2008 yılında yayınladığı, toplamda ve cinsiyetlere göre bilgisayar kullanım oranları gösterilmektedir.

Şekil 6. 2008 Yılı Cinsiyete Göre Bilgisayar Kullananların
Toplam Nüfus İçindeki Oranları
Kaynak: TÜİK (2008)

2005 yılı verileriyle karşılaştırıldığında artış belirgin olarak görülmektedir. 2005 yılında erkeklerde bilgisayar kullanım oranı % 11,8'den % 47,3'e; kadınlarda ise % 5,77'den % 29,1' e çıkmıştır. Daha öncede belirttiğim gibi bu oran yıllar geçtikçe artacak, okullaşma ve okuryazar oranında olduğu gibi % 100 mertebesine doğru ilerleyecektir.

2.6. İsveç Eğitim Sistemi

İsveç eğitim sistemi genel olarak; Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'nın idare ettiği, eğitim-öğretim programlarının hazırlanmasının ve izlenmesinin Ulusal Eğitim Ajansı (Skolverket) tarafından yapıldığı, bununla birlikte program uygulamalarında yerel yönetimlere büyük yetki ve sorumluluğun verildiği bir yapıya sahiptir.

İsveç eğitiminin geçirdiği temel değişimler şöyle sıralanabilir:

- 1842 Zorunlu ilköğretimin eğitim sistemine girmesi
- 1950 Dokuz yıllık "Karma" eğitimin denenmeye başlanması
- 1962 Dokuz yıllık zorunlu eğitimin yürürlüğe girmesi
- 1962 Birinci İsveç Ulusal Eğitim Programının kabul edilmesi

- 1991 Merkezi hükümetin okul yönetim sorumluluğunun çoğunluğun yerel yönetimlere vermesi
- 1994 Ulusal eğitim çerçevesini çizen programların (LPO 94) kabulü

2.6.1. Genel Yapısı

İsveç eğitim sistemi Türk eğitim sisteminde olduğu gibi genel hatlarıyla üç bölümde incelenebilir. Bunlar:

- İlköğretim 7-16 yaş
- Ortaöğretim 16-20
- Yükseköğretim 18 ve üzeri

İsveç'te "İlköğretime" başlama yaşı okulöncesi eğitim süresine bağlı olarak esneklik gösterir. İsveç vatandaşları 6, 7 ya da 8 yaşında ilköğretime başlayabilir. (İsveç, b)

İsveç Eğitim Sistemi yüksek oranda yerel yönetim sorumluluğunun olduğu hedef odaklı bir sistemdir. Temel sorumluluklar "Yerel Yönetim"lerdedir. (İsveç, c)

2.6.2. Yönetimi

2.6.2.1. Bakanlık

Ulusal hedefler İsveç Meclisi ve Hükümet tarafından belirlenir:

- Eğitim Kanunu
- Eğitim Programı
- Zorunlu eğitim için öğretim programları
- Ortaöğretim için program hedefleri (İsveç, c)

İsveç'te eğitim üzerinde idari yetkiler "Eğitim ve Araştırma Bakanlığındadır'. Sorumluluk alanları;

- Okulöncesi sistemi
- İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları
- Yetişkin Eğitimi
- Mesleki Eğitim ve Staj olarak belirlenmiştir.

2.6.2.2. İsveç Ulusal Eğitim Ajansı (Skolverket)

İsveç Ulusal Eğitim Ajansı (The Swedish National Agency for Education – Skolverket) eğitimin ulusal amaçlarının ve yönetmeliklerinin belirlenmesi, ülke çapında takip edilmesi, öğretim programlarının hazırlanması ve mezun olma ölçütlerinin belirlenmesi görevlerini yerine getirir. (İsveç, a)

İsveç Ulusal Eğitim Ajansının amacı tüm öğrencilerin aynı eğitimi almasını sağlayarak eğitim etkinliklerinin kalite ve başarısını artırmaktır.(İsveç, c)

2.6.2.3. İlköğretim Okulları

İsveç'te ilköğretimler dört gruptur. Bunlar:

- İlköğretim
- Duyma Güçlüğü Çekenler ve Sağırlar İçin Özel Okullar
- Sami Okulları
- Zihinsel Engelliler İçin Okullar (İsveç, b)

Araştırma konusunu ilgilendiren kurumlar "İlköğretim" olarak adlandırılanlardır.

2.6.2.4. Öğretim Programları

LPO 94 adı verilen ulusal ilköğretim eğitim programında zorunlu dersler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İsveç İlköğretim Okulları Zorunlu Ders Listesi

Ders Adı
Sanat
İngilizce
Ev ve Tüketici Çalışmaları
Beden Eğitimi ve Sağlık
Matematik
Modern Diller (İngilizce hariç)

Tablo 3. İsveç İlköğretim Okulları Zorunlu Ders Listesi Devamı

Ana Dil
Müzik
Bilim Çalışmaları – Biyoloji – Fizik – Kimya
Sosyal Çalışmalar – Coğrafya – Tarih – Din – Vatandaşlık
El sanatları
İsveççe
İkinci Dil Olarak İsveççe
Sağırlar için İşaret Dili
Teknoloji

Tablo 3'te verilen derslere ilişkin genel ders planları İsveç Ulusal Ajans'ının yayınladığı öğretim programları çerçevesinde Yerel Yönetim – Okul ortaklığıyla yapılır.

Ayrı bir ders olarak yer almayan Bilişim Teknolojileri, diğer derslerde araç olarak kullanılmaktadır.

2.6.3. Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Programa Girmesi

1998 yılında İsveç Hükümeti İsveç Meclisi'ne "Öğrenme İçin Araçlar – Okullarda BİT için Ulusal Program" raporunu sundu.

Meclis bu girişimi destekleyerek bu heyete "Okullarda BİT için Ulusal Programı" planlama ve uygulama görevini verdi. Bu planlamada İsveç'teki tüm yerel yönetimlere 1999-2001 yılları arasında uygulanan programa katılım çağrısı yapıldı ve hepsi tarafından bu teklifler kabul edildi.

Eylem Planı okulöncesi dönemden ortaöğretime kadar tüm eğitim basamaklarını kapsıyordu.

BİT için Ulusal Eylem Planı'nın gerekçesi herkesin günlük yaşamda şu veya bu şekilde BT'den etkilenmesiydi. İş hayatı da çok kısa bir süre içerisinde BT İş dönüşümünü yaşamıştı.

Eğitim-öğretimi destekleyici bir unsur olarak görülen BİT'i yaygınlaştırabilmek amacıyla altı belediyede pilot uygulamalara başlandı. Aşağı yukarı 10.000 öğretmen 1999 yılında eğitim aldı. 2000 yılında 25.000 civarında ve 2001 yılında da diğer bir 25.000'lik grup eğitim programına başladı.

Bunun yanında okul yöneticileri için "Destek Etkinlikleri Seminerleri" Ağustos / Eylül 1999 yılında yapılmaya başlandı.

Merkezi hükümet bir yandan internet bağlı okulların sayısını artırırken diğer yandan da tüm öğrenci ve öğretmenlere de e-posta adresi vermeye başladı.

Okullar BİT için Ulusal Eylem Planı bir okul gelişim projesi olarak planlandı ve şu bileşenlerden oluştu:

- 60.000 öğretmenin takım içi eğitimi
- Katılımcı öğretmenler için çoklu ortam bilgisayarı
- Tüm öğretmen ve öğrenciler için e-posta adresi
- İsveç ve Avrupa Okul Ağı gelişimine destek sağlama
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin belirlenmesi (ILO, a)

Bundan sonraki adım, her belediyenin kendi bölgesi için BİT kullanımını okul programlarına dâhil etmesi olarak devam etti. Bu adıma örnek olması amacıyla Göteborg Yerel Yönetiminin "Göteborg Okullarında BT" adlı kılavuzunun özeti buraya alınmıştır. Bu özet orijinal dilinden Google Translate aracılığıyla İngilizce'ye, araştırmacının serbest çevirisiyle de Türkçe'ye tercüme edilmiştir. (Göteborg a)

2.6.3.1. Göteborg Okullarında BT

BT bilgiye erişimi kolaylaştırarak, iletişim olanağı vererek ve düşünceleri görselleştirerek öğrenme için daha iyi ortamlar sağlamaktadır.

Kılavuz BT'yi altı yönden ele alır:

- Toplumda BT
- Okulda BT
- BT ve Enformasyon Yetenekleri
- BT ve İşbirliği
- BT ve Öğrenme
- Gelecekte BT

2.6.3.1.1. Toplumda BT

Günün ve geleceğin toplumu günlük yaşamında BT kullanmak zorundadır. BT'yi hemen hemen her alanda kullanırız; iş arama, bilet alma buna birkaç örnektir.. Bunun yanında BT zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın görüş ve düşüncelerimizi paylaşabildiğimiz bir ortam sunar.

Herkes iş hayatında temel düzeyde BT bilgisine ihtiyaç duyar. Okulda da herkesin BT yetenekleri edinmesi çok önemlidir.

BT kullanımı ekonomik koşullara bağlı değildir. Okullar bu imkânları sağlamak için çalışmalıdırlar.

2.6.3.1.2. Okulda BT

Okul birçok insanın bir araya geldiği bir çalışma ortamıdır. Birçok etkinlik, buluşma ve konferans eşzamanlı olarak gerçekleşir.

Okul etkinliklerinin kayıt altına alınması, öğrencilerin öğrenmelerinin planlanıp değerlendirilmesi BT kullanım alanlarına örnektir. Okulların BT kullanımını yaygınlaştırması, etkinliklerini web sitesi aracılığıyla sunması ebeveynlerin ve öğrencilerin ve diğer sosyal aktörlerin okulla çalışmasına yardımcı olacaktır.

Tüm bunlardan çıkarılması gereken BT'nin çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin günlük hayatında bir araç olduğudur. BT kullanılarak okul performansı kolayca takip edilebilir hale getirilmelidir.

2.6.3.1.3. BT ve Enformasyon Yetenekleri

Günümüz toplumu bilgiye çok farklı kanallardan ulaşabilir. Geleneksel kaynaklar kitap ve gazetelerin yanında, yeni ortaya çıkan internet, telefon, TV ve radyo bunlara örnek olarak verilebilir.

Okul öğrenciye bilgiye ulaşma yeteneğini kazandırmasının yanında bunu çözümleme ve eleştirmeyi de öğretmelidir. BT çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin kendilerini ifade edebilecekleri ortamlar sağlamaktadır.

2.6.3.1.4. BT ve İşbirliği

BT zaman ve mekândan bağımsız esnek öğretme-öğrenme ortamları sunmaktadır. Bu okul öğrenci ve öğretmenlerinin ve diğer okul öğrenci ve öğretmenleriyle iletişim kanalları kurulmasını kolaylaştıracaktır.

2.6.3.1.5. BT ve Öğrenme

Öğretmen ve öğrenciler için BT bilgisi çok önelidir. Çünkü BT ile gelen görüş, varsayım ve kuramların niceliksel olarak miktarı sonsuzdur. Atomun içine dalma, bir kasırgayla seyahat etme gibi ancak hayal edebileceğimiz durumlar gerçeklik kazanabilir.

Öğretmenler tekil ve toplu öğrenmeler için öğrenme durumları oluşturmalıdır. BT kullanan personel farklı ihtiyaç ve öğrenme türlerine hitap edebilir.

2.6.3.1.6. Gelecekte BT

İnsanlık öğrenmesine yardım etmek için her zaman araçlar kullanmıştır. İçinde bulunduğumuz toplum korkunç bir hızla değişiyor. Kullanılan teknolojiler yeniden tanımlanıyor ve yenilikler gün ışığına çıkıyor. Bu değişim çocuklar ve gençler için hayatlarının okul içi ve dışındaki parçası haline geliyor.

Göteborg okullarında BT hayat boyu öğrenmenin önemli bir parçası. Bu parça okulun ve öğrenmenin yeniden tanımlanmasında kullanılabilecek araçları bünyesinde barındırıyor.

Tüm bunlardan çıkardığımız:

- Okulların öğrenme sürecinde BT kullanımını desteklemesi ve geliştirmesi
- Okullarda BT kullanımının Göteborg'taki diğer etkinlikler için örnek olması gerektiğidir.

Bu çerçeve içerisinde okul idarecileri ve öğretmenler BT'yi derslerinde istedikleri gibi kullanabilirler.

2.7. Bilgisayar Dersi Öğretim Programı ve İlgili Çalışmalar

Bu bölümde öncelikle araştırma konusuyla ilgili makaleler ve ardından tez çalışmaları yer almaktadır.

2.7.1. Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla İlgili Makaleler

Alandaki ilk çalışma Yılmaz ve Demirci(2004) "İlköğretim II. Kademe Bilgisayar Dersi Müfredatının Değerlendirilmesi" başlıklı Sakarya'da yapılan IV. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda sunulan makaledir.

Çalışmada, Müfredat Laboratuar Okullarında (MLO) 6. 7. ve 8. sınıflarda okutulan Seçmeli Bilgisayar Dersi müfredatında yer alan ünite ve konular incelenmiştir. Öğrenci ve bilgisayar öğretmenlerinin görüşleri alınarak, hazırlandığından bu yana güncellenmeyen müfredattaki konuların gereklilik dereceleri araştırılmıştır. (Yılmaz ve Demirci, 2004)

Araştırmada varılmak istenen hedef; "İlköğretim II. Kademe Seçmeli Bilgisayar Dersi Müfredatının İncelenerek Sınıf Seviyelerine göre Konuların Dağılımında Gerekli ve Gereksiz Ünitelerin Saptanması" olarak belirtilmiştir. (Yılmaz ve Demirci, 2004)

Çalışmanın Sonuç ve Öneriler kısmında:

> Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1994 yılında başlattığı çalışmalarla 1998–1999 eğitim-öğretim yılında hayata geçirilen Müfredat Laboratuar Okulları projesi sayesinde Türkiye'de ilköğretim okulları II. Kademede Seçmeli Bilgisayar dersi programa alınmıştır.

> Seçmeli Bilgisayar derslerinde okutulacak konuları içeren müfredat Milli Eğitim Bakanlığı'nın Eylül 1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisi'nde "İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi 1–2–3–4–5 Öğretim Programı" adı altında yayımlanmıştır. Ancak bu müfredat yayımlanmasından bu güne kadar hiç yenilenmemiş ve gözden geçirilmemiştir.(s.1)

denilerek şu öneri yapılmıştır:

> Araştırma neticesindeki tüm bulgular göz önünde bulundurularak denilebilir ki; ilköğretim okullarının 6, 7. ve 8. sınıflarında okutulan Seçmeli Bilgisayar dersi müfredatı revizyondan geçirilmelidir. Böylece Seçmeli Bilgisayar derslerinin tüm Türkiye'de daha verimli işlenmesi sağlanabilir. (s.4)

Özdener ve Öztok (2005) "Türk Ve İngiliz Öğretim Programlarının Bilgisayar Ve İnternet Okur Yazarlığı Açısından Karşılaştırılması" adlı araştırmalarında amaçlarını;

> •Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bilgisayar dersi için hazırlanan öğretim programı, hedeflenen amaçları sağlamakta mıdır?
> •Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu öğretim programı, öğrencilerin Avrupa Birliği standartları doğrultusunda bilgisayar okuryazarı olarak yetişmesini sağlamakta mıdır?
> •Farklı öğretim programlarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik öğrenci tutumları üzerine etkisi ne yöndedir?

Olarak belirlemişlerdir. Sonuçlar ve tartışmalar bölümünde şu bulgulara yer verilmiştir:

> Araştırma bulguları sonucunda, Avrupa Birliği Standartları doğrultusunda, internet okur–yazarlık düzeyi açısından karşılaştırıldığında İngiliz öğretim programının Türk öğretim programına kıyasla daha başarılı olduğu görülmektedir. İngiliz öğretim programında olduğu gibi ICT müfredatının belirlemiş olduğu kriterlerin de ECDL sertifikasında yer alan kriterlerle benzerliklere sahip olduğu, Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı müfredatın ise bu kriterlere uygun olmadığı görülmektedir. (s.1)

> …..
>
> Millî Eğitim Bakanlığı'nın bilgisayar dersleri için uygulamakta olduğu öğretim programı, öğrencileri Avrupa Birliği standartları doğrultusunda bilgisayar okuryazarı olarak yetiştirebilme açısından geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır.(s.6)
>
> ….
>
> Bilgisayar derslerinde uyulması beklenen öğretim programındaki eksiklerin öğretmenler tarafından açıkça görülebilmesi, programa uymak yerine kendi programlarını geliştirme ve uygulamaya zorlamaktadır. Bu durum bir yandan ortak bir standart yakalayabilme noktasında önemli sorunlar oluştururken, öte yandan öğretim programını, öğretmenin sahip olduğu bilgi, beceri ve inisiyatif ile sınırlamaktadır. (s.8)

Özdener ve Bıyık (2007) yaptıkları araştırmanın amacını; "geliştirilmeye ihtiyacı olduğu düşünülen MEB'nın İlköğretim II. Kademe bilgisayar öğretim programında yer alan hesap çizelgeleri (MS Excel) konusunda, günümüz bilgisayar okur-yazarlığı standartlarını sağlayan ve öğrencinin günlük yaşamında MS Excel programını bir araç olarak kullanabilmesine imkân tanıyan yeni bir öğretim programı geliştirmektir" olarak açıklamışlardır.

MEB 1998 programıyla yapılan karşılaştırma sonucunda:

- Geliştirilen öğretim programının MEB öğretim programından daha başarılı olduğu;
- Öğrencilere, verileri sınıflandırma olanağı verdiğinden konunun anlaşılmasını kolaylaştırdığı, MEB öğretim programında bu özelliğin olmadığı;
- MEB öğretim programının Excel'de kullanılan hesaplama formülleri için hedef ya da etkinlik içermediği oysa geliştirilen programın bu iki unsuru da taşıdığı ve bunun başarıyı arttırdığı;
- Avrupa Birliği (AB) standartlarıyla geliştirilen öğretim programının bilgisayar dersindeki genel başarısının MEB programından daha fazla olduğu ve bu sonucun alanda yapılan diğer çalışmalar tarafından da desteklendiği belirtilmiştir.

Bulgular ışığında araştırmacılar ilköğretim okulları bilgisayar dersi MEB programının AB standartları ve araştırmada geliştirilen program ışığında gözden geçirilip düzenlenmesinin yararlı olacağını söylemişlerdir.

2.7.2. Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla İlgili Tezler

Haliloğlu (2005) "İlköğretim II.. Kademe Bilgisayar Ders Müfredatına Proje Tabanlı Öğretim Yöntemiyle Yeni Bir Yaklaşım" adlı tezinde 12 bilgisayar öğretmeninin bilgisayar dersini, MEB 1998 programına göre proje tabanlı öğretim yoluyla vermesini sağlamıştır.

Bu çalışma sonrasında öğretmenler proje tabanlı öğretim yöntemiyle iş yüklerinin azaldığını, öğrencilerin dersten daha çok zevk aldıklarını, daha fazla kazanım elde ettiklerini söylemişlerdir.

Haliloğlu (2005) yaptığı çalışmada başarılı olunmasına rağmen "bilgisayar ders programının içeriğinin değiştirilmesi acil bir ihtiyaç olarak görülmektedir" demiştir. Devamında

> Yapılan araştırmalar bilgisayar dersinin öğretilmesi gereken bir kavram olarak öğrenciye sunulmaması gerektiğini ve diğer disiplinlerle ilişkilendirilerek etkinliklerin içine gizlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sayede öğrenci kavramlar arası ilişkiler kurabilecek ve kendi bilgilerini nerede ve nasıl kullanacaklarını göreceklerdir. Eğer mevcut ilköğretim II. Kademe bilgisayar dersi müfredatı değiştirilirse geliştirilecek olan yeni programda bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

demiştir.

Bıyık (2006) yaptığı araştırma amacını;

> Bu çalışmanın amacı; yetersiz olduğu düşünülen MEB' in ilköğretim II. Kademe bilgisayar öğretim programında yer alan hesap çizelgeleri (MS Excel) konusunda, günümüz bilgisayar okur-yazarlığı standartlarını sağlayan ve örgencinin günlük yaşamında MS Excel programını bir araç olarak kullanabilmesine imkân tanıyan yeni bir öğretim programı geliştirmektir. Çalışma, bilgisayar dersinde kullanılmakta olan öğretim programı için bir model oluşturmaktadır. Bu

> bağlamda geliştirilen yeni öğretim programı, öğrencilerin gerek bilgisayar ve fen bilgisi ders başarıları gerekse bilgisayar kullanımına karsı tutumları açısında MEB' in uygulamakta olduğu öğretim programı ile karşılaştırılmıştır.

diye belirtmiştir.

Bıyık'ın (2006) araştırmada ulaştığı sonuçlar şu başlıklarda toplanabilir:

- Yeni öğretim programının "çizelge oluşturabilme" başarısı açısından MEB' in uygulamakta olduğu öğretim programına kıyasla daha başarılı olduğu,
- Yeni öğretim programının uygulama sürecinde günlük yasamdan örnekler verilmesinin öğrenci başarısını artırdığı,
- Bilgileri kategori ve sınıflara ayırarak vermenin öğrenci başarısını artırdığı,
- AB standartları doğrultusunda geliştirilmiş yeni öğretim programının, bilgisayar dersi genel başarısı açısından MEB öğretim programına kıyasla daha iyi olduğu,
- Hesap çizelgeleri programını bir araç olarak kullanmanın, öğrencilerin diğer derslerdeki başarılarını artırdığı, bu durumun öğrencilerin bilgisayar kullanımına da olumlu yansıdığı görülmüştür.

Bu sonuçlar ışığında Bıyık (2006) "MEB' in ilköğretim seçmeli bilgisayar dersi öğretim programının, AB standartları doğrultusunda ve geliştirilen yeni öğretim programı ışığında gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi gerekmektedir " önerisinde bulunur.

2.7.3. Araştırma Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Yılmaz ve Demirci (2004), Özdener ve Öztok (2005), Haliloğlu (2005), Bıyık (2006) ve Özdener ve Bıyık (2007) yaptıkları araştırmalarda MEB 1998 Programını değerlendirdiler.

Adı geçen araştırmalarında hepsinde MEB 1998 programının değişen ihtiyaçlara ve teknolojik gelişmelere cevap veremediğinden güncellenmesi gereği belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

MEB 1998 programı ile MEB 2006 programı yeterliliklerinin belirlenmesine yönelik olarak betimsel bir çalışma kullanılmıştır.

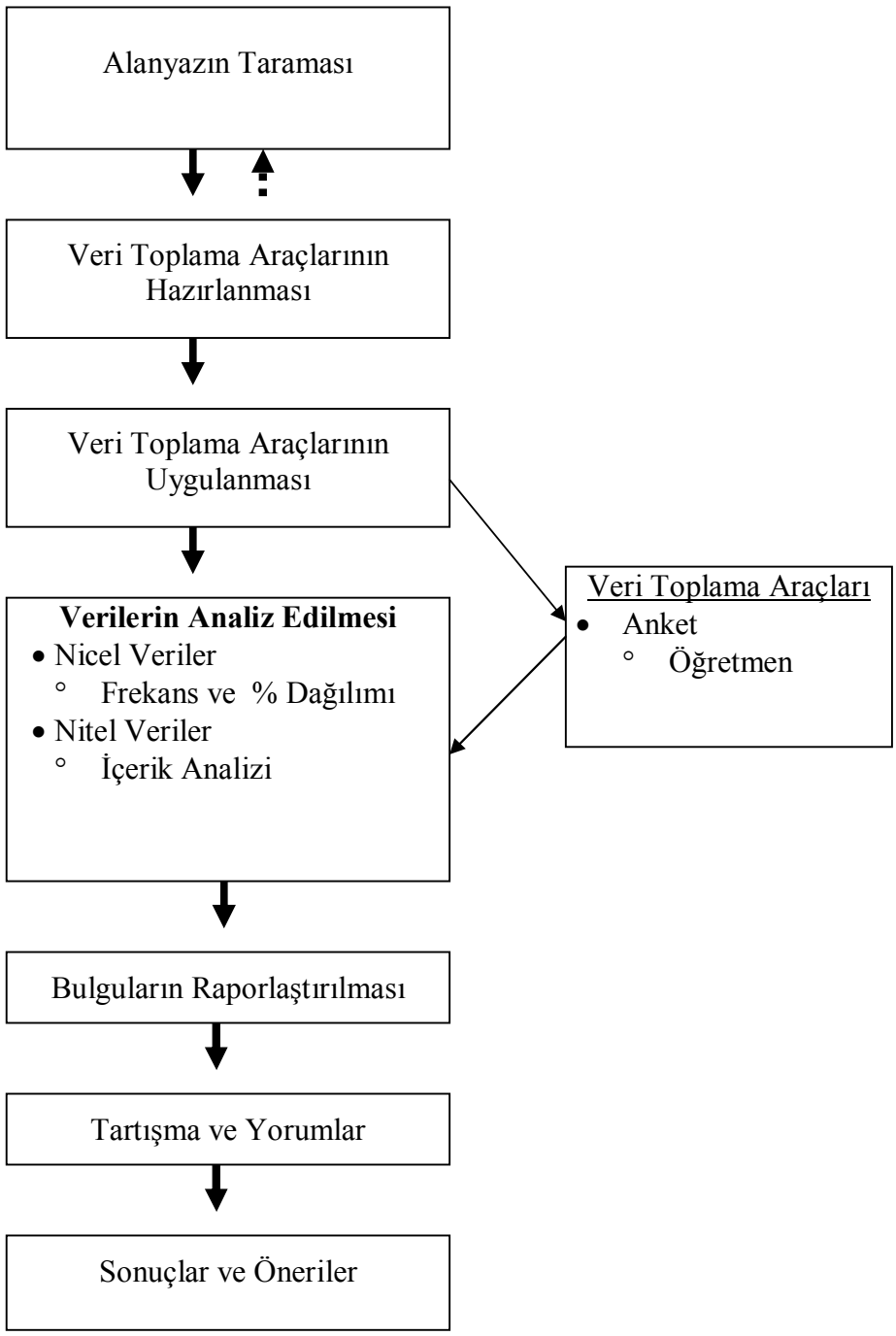
MEB 1998 ve 2006 Programları'nın öğretmenler tarafından değerlendirilmesinde yüzde ve frekans değerlerinin yer aldığı nicel araştırma modeli kullanılmıştır.

Bilgisayar dersi MEB 2006 programı ile İsveç programı karşılaştırmasında tarama modeli; tarama modelinde de karşılaştırmalı eğitimin Demirel'in(1998) belirttiği yatay, dikey, problem çözme ve örnek olay yaklaşımlarından yatay yaklaşım kullanılmıştır.

Şekil 7'de araştırmanın temel amaçları ve bunların gerçekleştirilmesinde izlenen süreç ana hatlarıyla gösterilmiştir

Araştırmanın Temel Amaçları

1. Yenilenen öğretim programı eski öğretim programıyla karşılaştırılması
2. Bilgisayar Dersi Öğretim Programının, İsveç Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla karşılaştırılması

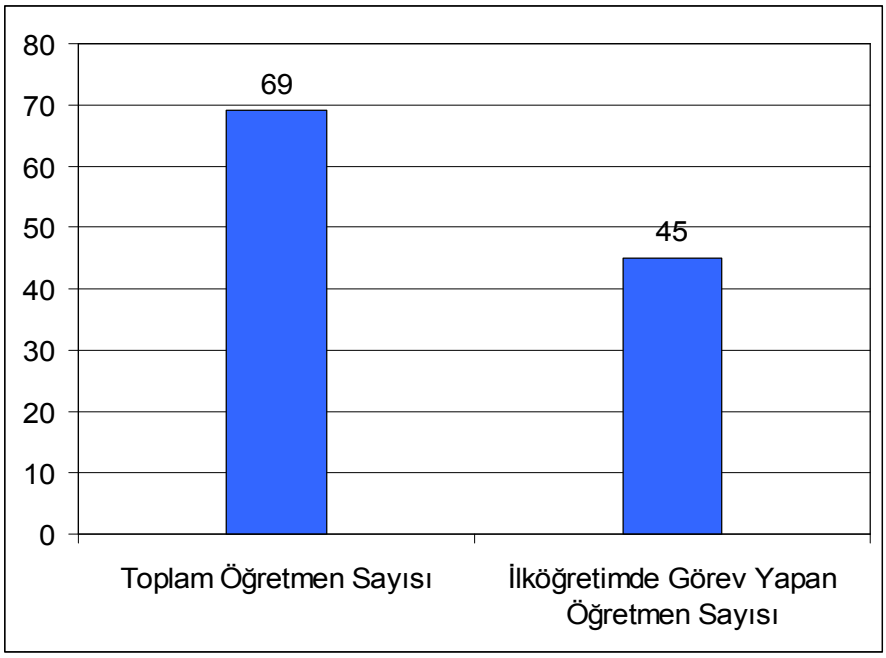
Şekil 7. Araştırmanın Deseni ve İzlenen Süreç

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın birinci amacının çalışma evrenini; İlköğretim Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programını kullanan okulların bilgisayar öğretmenleri; örneklemini ise Adana ilinde görev yapan bilgisayar öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada MEB 1998 Programı ve MEB 2006 Programı da kullanıldığından, her iki öğretim programını da kullanan öğretmenlere ulaşabilmek için üç ve üzeri hizmet yılına sahip öğretmenler seçilmiştir.

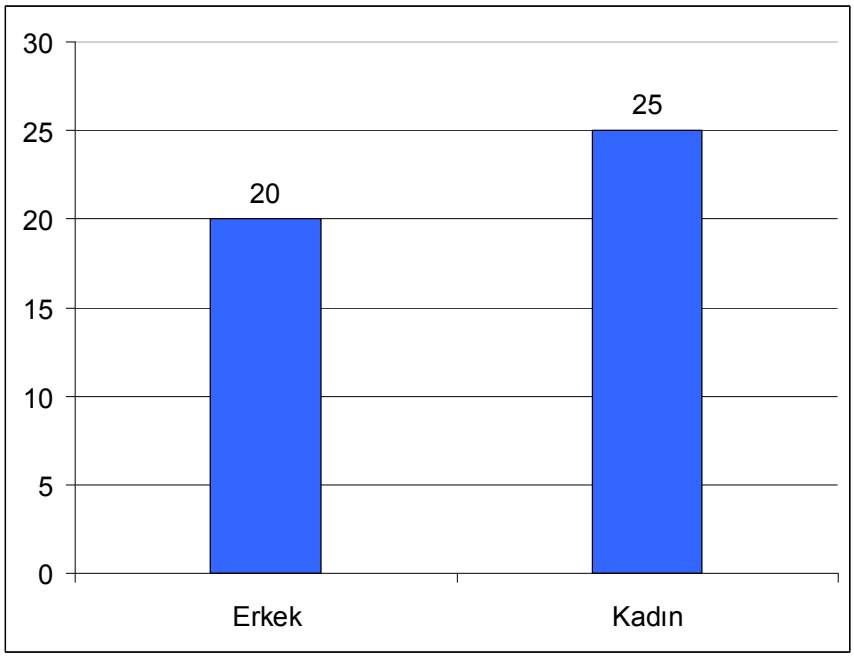
Şekil 8'de Adana ilinde görev yapan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri gösterilmektedir.

Şekil 8. Adana İli 2008-2009 Eğitim Öğretim Yılında Toplamda ve İlköğretimde Görev Yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Sayısı

Adana ilinde 2008-2009 eğitim öğretim yılında görev yapan Bilişim Teknolojileri öğretmeni sayısı 69'dur. Bu öğretmenler arasından 45 tanesi "İlköğretim" kurumlarında görev yapmaktadır. Araştırma örneklemini oluşturan bu gruba gönderilen ankete % 33'lük orana tekabül eden 15 öğretmen dönüt vermiştir.

Şekil 9'da Adana ili ilköğretim kurumlarında görev yapan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin cinsiyete göre sayıları gösterilmektedir.

Şekil 9. Adana İli İlköğretim Okullarında 2008-2009 Eğitim Öğretim Yılında Görev Yapan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Sayıları

Şekil 9'da görüldüğü gibi Adana ili ilköğretim kurumlarında görev yapan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin 20'si yani %44,4'ü bayan, 25'i yani % 55,6'sı erkektir. Ankete yanıt veren 15 kişiden 2'si yani %13,3'i bayan, 13'ü yani % 86,7'si erkektir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın birinci bölümünde araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmen anket formu kullanılmıştır.

Araştırmanın ikinci amacı için ilgili veriler alanyazın taraması ve internet üzerinden toplanmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Öğretmenler için hazırlanan ve http://seyhan-meb.gov.tr/anket/ sayfasında yayınlanan "Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi" (Ek 1), Adana ili ilköğretim okullarında görev yapan bilgisayar öğretmenlerinin eposta adreslerine gönderilmiştir.

Ankete çoğul girişleri önlemek amacıyla güvenlik önlemleri alınmıştır. Bu önlem; anketi dolduran her bilgisayarın IP numarasının anket veritabanına kaydedilmesi ve sonraki girişlerde bu IP numarasıyla karşılaştırması adımlarından oluşmaktadır. Bu karşılaştırma sırasında daha önce veritabanında kayıtlı bir IP numarasına rastlanıldığında anket gönderme işlemi engellenerek katılımcıya bir uyarı mesajı gösterilmektedir.

Araştırmanın ikinci aşaması için veriler her iki ülkenin merkezi eğitim kurumlarından -Türkiye için Milli Eğitim Bakanlığı İsveç içinse The Swedish National Agency for Education (Skolverket) ve Eurydice-Education in Europe Network eğitim portalından temin edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın birinci bölümünde, anketten elde edilen veriler SQL veritabanında tutulmuş ve buradan Microsoft Excel programına aktarılmıştır. Burada yüzde ve frekansları bulunmuş ve araştırmada kullanılmak üzere tablo haline getirilmiştir.

Araştırmanın nitel olan ikinci kısmı içinse "Verilerin Toplanması" bölümünde ifade edilen site ve portallardan elde edilen verilerle her iki eğitim sisteminin karşılaştırması yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırma süresince elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulguların analizi yapılmış ve bu analizler amaçlar doğrultusunda ifade edilmeye çalışılmıştır.

4.1. Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi Bulguları

Tablo 4'te anketin "Eylül 1998 -2492 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı TD' de yayınlanan İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı, gelişen teknolojinin istek ve ihtiyaçlarını karşılamıyordu" maddesine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 4. Anketin 1. Maddesine İlişkin Cevaplar

Eylül 1998 -2492 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı, gelişen teknolojinin istek ve ihtiyaçlarını karşılamıyordu.		
Verilen Yanıtlar	F	%
Hiç Katılmıyorum	1	6,66
Katılmıyorum	5	33,33
Katılıyorum	3	20,00
Tamamen Katılıyorum	6	40,00

Ankete katılan öğretmenlerin % 60'ı MEB 1998 programının gelişen istek ve ihtiyaçları karşılamadığı görüşündedir. Bu görüşü Yılmaz ve Demirci (2004), Özdener ve Öztok (2005), Haliloğlu (2005), Bıyık (2006) ve Özdener ve Bıyık'ın (2006) araştırmalarında vardığı sonuçlar da desteklemektedir. Katılımcıların çoğunluğunun aksi yönde görüş belirtse de %40'lık kesimin dolaylı yollardan da olsa programın yeterli olduğunu belirtmeleri beklenmedik bir durumdur. Araştırmacı bu oranı ankete katılan öğretmenlerin yanıtları yanlış anlamalarına/ yanlış yorumlamalarına bağlamaktadır.

Tablo 5'te anketin "Bilişim Teknolojileri öğretim programının bu haliyle yeterli olduğunu düşünüyorum" maddesine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 5. Anketin 2. Maddesine İlişkin Cevaplar

Bilişim Teknolojileri öğretim programının bu haliyle yeterli olduğunu düşünüyorum		
Verilen Yanıtlar	F	%
Hiç Katılmıyorum	3	20,00
Katılmıyorum	7	46,67
Katılıyorum	5	33,33
Tamamen Katılıyorum	0	0,00

Ankete katılan öğretmenlerin % 66,67'si 2006 yılından güncellenerek yürürlüğe giren ve üzerinde üç yıl geçen programın bu haliyle yeterli olmadığını söylemişlerdir. Araştırmacı oranın bu derece yüksek çıkmasında MEB 2006 Programının Ölçme Değerlendirme bölümünde yaşanan sorunlar birincil rol oynadığını düşünmektedir.

Tablo 6'da anketin "Bilişim Teknolojileri öğretim programı gözden geçirilmelidir" maddesine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 6. Anketin 3. Maddesine İlişkin Cevaplar

Bilişim Teknolojileri öğretim programı gözden geçirilmelidir.		
Verilen Yanıtlar	F	%
Hiç Katılmıyorum	0	0,00
Katılmıyorum	3	20,00
Katılıyorum	5	33,33
Tamamen Katılıyorum	7	46,66

Ankete katılan öğretmenlerin % 80,00'i MEB 2006 programının gözden geçirilmesi gerektiğini söylemiştir. Tablo Kaç2'de benzer soruya aynı yönde yanıt verilmiştir. Araştırmacı bu memnuniyetsizliğin nedenini "Ölçme ve Değerlendirme" sürecinde yaşanan sıkıntılara bağlamaktadır.

Tablo 7'de anketin "Bilişim Teknolojileri öğretim programı kaç yılda bir gözden geçirilmelidir?" maddesine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 7. Anketin 4. Maddesine İlişkin Cevaplar

Bilişim Teknolojileri öğretim programı kaç yılda bir gözden geçirilmelidir?		
Verilen Yanıtlar	F	%
1 yıl	3	20,00
2 yıl	7	46,67
3 yıl	3	20,00
4 yıl	2	13,33

Ankete katılan öğretmenlerin % 86,67'si programların en fazla üç yıl içerisinde gözden geçirilerek güncellenmesi gerektiğini söylemişlerdir. Katılımcıların %13,33'ü de dört yıl içerisinde gözden geçirilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

4.2. MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programının Karşılaştırılması Bulguları

MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programı karşılaştırma tablosu Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. MEB 1998 – MEB 2006 Programları Karşılaştırması

	MEB 1998 Programı	MEB 2006 Programı
1. Program hedefi	Yok	Açıkça belirtilmemiş
2. Tutarlı olmayan tanımlamalar	Var	Yok
3. Konu tekrarı	Var	Yok
4. Diğer alanlarla ilişkilendirme	Yok	Yok

Tablo 8'deki veriler bundan sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

MEB 1998 programı;

1. Hedefin belli olmaması: Programın hedefi açık olarak belirtilmemiştir.
2. İçerisinde tutarlı olmayan tanımlamalar olması: Açıklamalar bölümünde verilen tanımlamaların eksik ve hatalı olduğu, yapılan bu hataların program hazırlanırken alan uzmanı kullanılmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.
3. Konu içeriklerinin dar bir alana sıkışması: Bilgisayar 1-5 arası öğretim programlar toplam 18 hedefte ifade edilmektedir. Bu da konu içeriklerinin çok dar bir alana sıkıştığını göstermektedir.

4. Faklı sınıflarda gereksiz konu tekrarlarının yapılması, Bilgisayar 1 ve Bilgisayar 2 konularının bire bir; Bilgisayar 3 Bilgisayar 4 ve Bilgisayar 5 konularının da % 72,22 ve üzerinde aynı olduğu görülmüştür.

5. Diğer alanlarla ilişki kurulmadan yapılan öğretimin günlük hayatla ve diğer derslerde kullanılamaması: Bilgisayar dersi sadece bilgisayar öğretmek için düşünülmüş bu nedenle diğer derslerle bağ kurulmamıştır. Bu da öğrenci öğrense bile bilgisinin sadece bilgisayar dersi için kullanılabilir olmasına sebep olmuştur.

Yukarıda bahsedilen sıkıntılar "Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi" sonuçlarına da yansımıştır.

MEB 2006 programının özellikleri ise ;

1. MEB 1998 programında yer almayan "Bilgisayar Dersi" hedefi doğrudan MEB 2006 programında yer almasa da Tali"Bilgi Teknolojilerini kullanma becerisi; bilginin araştırılması, bulunması, işlenmesi, sunulması ve değerlendirilmesinde teknolojiyi kullanabilme becerilerini kapsar. Bilgi teknolojilerini yerinde kullanma konusunda doğru karar verme, bilgi teknolojilerini kullanırken plânlama yapma, bu teknolojilerin kullanılması için gerekli becerilere sahip olma, bu kaynaklardan bilgiye ulaşma, taranan bilgilerin işe yararlılığını sezme ve ayırma, ayrılan bilgileri analiz etme, işe yarayanları seçme, seçilen bilgileri değerlendirme, sonuca varma, sonucu uygun formda sunma ve yeni alanlarda kullanma alt becerilerini içerir. (TTK a) şeklinde "TTK Program Geliştirme Çabaları" içerisinde yer almıştır.

2. İçerisinde tutarsız adlandırmaların olması;

a. Örneğin BT kısaltmasının alanda "Bilgi Teknolojileri" kavramının kısaltması olmasına rağmen "Bilişim Teknolojileri" olarak kullanılması.

b. Bilişim Teknolojileri ve Bilgisayar Dersi'nin anlamlarının verilmemesi (MEB 2006)

3. Konu içeriğinin tekdüzelikten kurtarılması, aynı konuların tekrarının olmaması

4. Diğer alanlarla kurulan bağın MEB 1998 programına göre bir ilerleme olmasına rağmen daha yeter seviyede olmaması olarak sıralanabilir.

MEB 1998 Programı'ndan MEB 2006 Programına gelinceye kadar epey yol alınmıştır fakat buna rağmen:

- Bilgisayar ya da Bilişim Okuryazarlığı tanımı tam olarak yapılmamıştır. Bu nedenle ilköğretim de bilişim teknolojileri dersi alan bir öğrenciden ne beklenildiği tam olarak net değildir.
- Bilgisayar dersi hâlâ sadece bağımsız bir ders gibi işlenmektedir. Oysa AB ülkelerinde BT'nin diğer derslerle bağlantı kurduğu, diğer dersler içinde bir araç olarak kullanıldığı hatırlanırsa bu konuda istenilen düzeyde yol alınamamıştır.

4.3. Türkiye – İsveç Eğitim Sistemleri Karşılaştırması Bulguları

Tablo 9'da İsveç ve Türk eğitim sistemleri bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 9. Türk – İsveç Eğitim Sistemleri Karşılaştırması

	İsveç Eğitim Sistemi	**Türkiye Eğitim Sistemi**
Yönetim	Bakanlık	Bakanlık
Öğretim Programlarını Hazırlayan Birim	Ulusal Eğitim Ajansı	Talim Terbiye Kurulu
Bilişim Teknolojileri'nin Öğretim Programda Yer Alışı Biçimi	"Bilgi ve İletişim Teknolojileri" tanımlaması ve kapsamıyla diğer derslerde araç olarak	Bilişim Teknolojileri adıyla ayrı bir ders olarak
Bilişim Teknolojilerinin Gösterildiği Sınıflar	ISCED-1 ISCED-2	ISCED-1 ISCED-2
KBR'de Sırası	2	61

Bundan sonraki bölümlerde Tablo 9'daki veriler ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

4.3.1. Okul Sistemi ve Yapısı

İsveç Okul Sistemi Türk Okul Sistemi ile aynıdır. Her iki ülkede de eğitim bakanları, programlar ve denetimden sorumlu TTK ve Skolverket kurumları bulunur.

Ancak İsveç'te Okul yönetim sorumluluğu büyük ölçüde yerel yönetim ve okul idarecilerine bırakılmıştır. Buna karşın Türkiye yerel yönetim ve okul idarecilerine İsveç'e nazaran daha az yetki ve sorumluluk verilmiştir. Türk okul sisteminin başat özelliği merkeziyetçi olmasıdır.

4.3.2. Öğretim Programları

Türkiye MEB 1998 Programının ardından ihtiyaca yanıt vermeyen programı yenilemiş ve MEB 2006 programını yürürlüğe koymuştur. Bu program MEB 1998 programının eleştirilen yanlarının bazılarını gidermiştir. "MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programının Karşılaştırılması Bulguları" bölümünde kaydedilen ilerleme maddeler halinde gösterilmiştir.

MEB 2006 ve İsveç öğretim programlarını karşılaştırırsak;

- Bilişim Teknolojileri alanı Türkiye'de ISCED-1 ve ISCED-2 basamaklarında bağımsız bir ders olarak verilmektedir. İsveç'te ise diğer derslerde bir araç olarak kullanılmaktadır.
- MEB 2006 programının derste işlenecek konu ve sürelerini de belirten katı bir programı vardır. İsveç'te ise programlar bulunulan yere göre yerel yönetim ve okul işbirliğinde hazırlanılır. Burada bahsi geçen program Göteborg yerel yönetimi tarafından hazırlanmış bir çerçeve sunmaktadır. Programın bu kadar esnek olmasının bir diğer sebebi bir önceki madde de belirtildiği gibi Bilişim Teknolojileri'nin araç olarak kullanılmasıdır.
- İsveç'te diğer derslerde araç olarak kullanılan "Bilişim Teknolojileri" alanında edinilen kazanımlar, öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlayacak diğer bilgilerle ilişkilendirme, farklı ortamlarda farklı amaçlar için kullanma gibi desteklendiği ancak Türk ilköğretim kurumlarında bağımsız olarak verilen "Bilişim Teknolojileri" dersi programının henüz bu yetkinlikte olmadığı düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Türkiye ve İsveç'in iktisadi, nüfus dağılımı ve kişi başına gelirleri birbiriyle karşılaştırılmayacak ölçüde farklıdır. Araştırmacının yapmak istediği Türkiye'de bilgisayar eğitimine hâkim olan görüşe fikirler sağlayabilmektir. Bu nedenle araştırmada yukarıda bahsedilen başlıklar üzerinde durulmamış ve eğitim sistemi ve yöntem karşılaştırması yapılmıştır. Sonuç ve tartışma bölümünde yapılan eleştiriler bu kabul göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir.

Araştırmada Türkiye'de bilgisayarların okullarda ilk kullanılmaya başlanmasından günümüze geçirdiği evreler anlatılmıştır. Bilgisayar dersi için geliştirilen MEB 1998 ve MEB 2006 Programları tanıtılmış ve karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmadan güncellenmesi için geç kalındığı söylenen MEB 1998 Programı eleştirileri ışığında MEB 2006 Programı'nın değerlendirilmesine çalışılmıştır.

Bu çalışmanın ardından Türkiye ve İsveç İlköğretim Okullarında Bilgisayar Eğitimi ve Öğretimi Öğretim Programları genel hatlarıyla eğitim yönetimi; hükümet, eğitim bakanlıkları, ilköğretim okulları ve bilgisayarın eğitimde kullanılması başlıkları altında karşılaştırılmıştır.

Bu karşılaştırmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar çıkarılmıştır.

Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi Bulgularına göre BT öğretmenlerinin % 60'ı MEB 1998 programının güncellenmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu görüşü Yılmaz ve Demirci (2004), Özdener ve Öztok (2005), Haliloğlu (2005), Bıyık (2006) ve Özdener ve Bıyık'ın (2006) araştırmalarında vardığı sonuçlar da desteklemektedir

MEB 1998 Programı ile MEB 2006 Programı karşılaştırıldığında öğretmenler tarafından dile getirilen konuların aynılığı, her eğitim-öğretim yılında tekrarlanan

konuların verdiği bıkkınlık güncellenen programda giderilmiştir. Her basamak için birbiriyle ilişkili, birbirini tamamlayan ancak birbirini tekrarlamayan öğretim programları geliştirilmiştir.

MEB 1998 Programı'nda bulunmayan konular arasında hiyerarşik düzen sorunu da MEB 2006 Programı ile giderilmiştir. Her basamağın bir önceki basamağa kaynak teşkil ettiği ve devamlılığın en azından biçimsel olarak sağlandığı görülmüştür.

Bilgisayar eğitiminde dersin eğitim programına dâhil edilmesi sürecini üçe ayırabiliriz; ayrı bir ders olarak verilmesi, diğer dersler içerisinde araç olarak kullanılması ve her iki sürecinde birlikte kullanılması. Türkiye'de tercih edilen ayrı bir ders olarak verilmesi yönteminin en büyük dezavantajı, programlarda bu yönde bir düzenleme yapılmazsa eğitimin sadece "Bilgisayar Dersi" ile sınırlı kalması ve diğer alanlara transfer edilememesidir. MEB 1998 Programı'nda bu amaca yönelik herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Aynı sorun MEB 2006 programı için de geçerlidir. Basamaklardaki kazanımlara bakıldığında diğer derslerle ilişkilerin bulunmadığı görülmüştür. MEB 1998 Programı'nda görülen öğrenimlerin diğer alanlara transfer edilememesi sorunu MEB 2006 Programı'nda da büyük ihtimalle devam edecektir.

Türk ve İsveç İlköğretim Okulları'nda Bilgisayar Eğitim-Öğretimi yönetim biçimi ve eğitim sistemi açısından hemen hemen aynıdır. Merkezi hükümet, bakanlık ve öğretim programlarını düzenleyen bir kurum her iki sistemin de ana unsurlarıdır.

Türk eğitim sisteminin İsveç eğitim sistemine oranla çok daha merkezi olduğu, karar alma yetkisinin merkezde olduğu görülmüştür. Oysaki İsveç 1991 yılında yaptığı değişikliklerle eğitim-öğretimde karar alma yetkisinin çoğunluğunu yerel yönetim ve okullara bırakmıştır. Bu olanakla kurumlar ihtiyaç duydukları unsurları öğretim programı içerisine dâhil edebilmektedir. Bu olanak MEB yasa ve yönetmeliklerinde yer alsa da kurumlarımız ve idarecileri bu yetkiyi kullanmakta bu güne kadar isteksiz davranmışlardır.

Türk ilköğretim sisteminde 1-8. sınıflar arasında belirlenen öğretim programı çerçevesinde ayrı bir ders olarak okutulan Bilişim Teknolojileri dersinin İsveç'te ayrı bir ders olarak değil araç olarak eğitim programına dâhil edilmiştir. Bu sürecin nasıl olacağını belirmek ise kurumun ve okulun tasarrufu dâhilindedir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulamaya Dönük Öneriler

Bıyık'ın (2006) ve Haliloğlu'nun (2005) araştırma sonuçlarına dayanarak söylediği ve öğretim programı karşılaştırmalarında da ortaya çıkan genelde bilgisayarı bir araç, özelde ise öğretim programındaki konuları diğer konularla ilişkilendirmek başarıyı artıracaktır. Bu nedenle BT öğretmenlerinin MEB 2006 programındaki konuları öğrencilerin diğer derslerde de kullanabileceği biçimde yapılandırarak sunmaları başarıyı olumlu yönde etkileyecektir.

Öğretmenlerin bu çalışmasının yanında TTK'nin BT öğretim programı konularını bilgisayarın diğer alanlarda araç olarak kullanılmasına olanak sağlayacak biçimde düzenlemesi / güncelleştirmesi "Bilişim Teknolojileri" dersi kazanımlarının diğer alanlara transferini sağlamaya yardımcı olacaktır.

TTK'nin BT öğretim programında ana unsuru oluşturan bilgisayar okuryazarlığı kavramının tanımını net yapması ve programı bu tanım çerçevesinde yapılandırması bu dersi daha etkili ve verimli yapacaktır.

TTK'nin bu dersi bilgisayar dersi ve bilişim teknolojileri diye farklı adlandırmaları kullanmasından vazgeçmesi, bununla beraber dersin "Bilgisayar Dersi" mi, "Bilişim Teknolojileri" dersi mi toksa "Bilgi ve İletişim Teknolojileri" dersi mi olduğuna karar vermesi yararlı olacaktır. Farklı zamanlarda farklı tercihlerin kullanılması eğitimcileri ve araştırmacıları sıkıntıya sokmaktadır.

Belirlenen öğretim programına ek olarak bilgisayarlı eğitimin temel özelliği olan "bireysel hızda ilerlemeyi" sağlayacak konuların öğretim programına eklenmesi öğretmenlerimize kolaylık sağlayacaktır. "Konu Havuzu" denebilecek bu uygulamayı eğitiminde öğretim programı yeterli olmayan öğrenciler için kullanılabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Araştırmacılar MEB 2006 Programı ile MEB 1998 Programı'ndan aynı konuları seçerek öğrenci açısından başarı durumları ölçülebilir.
2. MEB 2006 Programı ECDL ile karşılaştırılabilir.

3. “Bilgi ve İletişim Teknolojileri” alanını ders olarak işleyen diğer ülkelerle MEB 2006 Programı karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

Akturan, U. ve Baş, T. (2008), *Nitel Araştırma Yöntemleri (1.baskı)*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Asan, A., Haliloğlu, Z. (2005), *"*Implementing Project Based Learning in Computer Classroom*", TOJET*, c. 4 s. 3 mak.10

Bacon, F. (1597), *Essays* (Çev. Akşit Göktürk), İnkılâp Kitabevi, İstanbul.

Başaran, İ. E. (1994), *Eğitim Yönetimi,* Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Bıyık, R. (2006), "İlköğretim II. Kademe Hesap Çizelgelerini Eğitiminde MEB Öğretim Programına Alternatif Yeni Öğretim Programının Geliştirilmesi", *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çelik, V. (2002), *Sınıf Yönetimi,* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Demirel, Ö. (1997), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme,* Ankara: PegemA Yayıncılık.

Demirel, Ö. (1998), *Karşılaştırmalı Eğitim*, Ankara: Kardeş Kitap ve Yayınevi.

Doğanay A.ve Karip E. (Editörler), (2006) , *Amaçlarının Belirlenmesi, İfade Edilmesi ve Uygun İçeriğin Seçilmesi*, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (s 31–76),* Ankara: PegemA Yayıncılık.

DEF (a), *Küresel Bilişim Teknolojisi Raporu*
http://www.weforum.org/pdf/gitr/2009/Rankings.pdf
http://www.weforum.org/pdf/gitr/2008/Rankings.pdf
http://www.insead.edu/v1/gitr/wef/main/previous/chapters/rankings2006.pdf
http://www.insead.edu/v1/gitr/wef/main/previous/chapters/Rankings2005.pdf
http://www.insead.edu/v1/gitr/wef/main/previous/chapters/Rankings2004.pdf
http://www.insead.edu/v1/gitr/wef/main/previous/chapters/Rankings2003.pdf
http://www.insead.edu/v1/gitr/wef/main/previous/chapters/Ranking2002.pdf adreslerinden 15.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Eurydice (a), *Key Data on Information and Communication Technology in Schools in Europe 2004 Edition,* http://eacea.ec.europa.eu/ressources/eurydice/pdf/0integral/048EN.pdf adresinden 12.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Ertürk, S. (1979), *Eğitimde Program Geliştirme,* Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Göteborg (a), Inriktningdokument IT i skolan Göteborg, http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/IT_inriktn.pdf/$file/IT_inriktn.pdf adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Güvenç, B.(1996), *İnsan ve Kültür*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Haliloğlu, Zeynep (2005), "İlköğretim II. Kademe Bilgisayar Ders Müfredatına Proje Tabanlı Öğretim Yöntemiyle Yeni Bir Yaklaşım", *Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Hesapçıoğlu, M. (1994), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

ILO (a), http://www.ilo.org/public/english/employment/skills/hrdr/init/swe_7.htm adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

İsveç (a), http://www.sweden.se/eng/Home/Education/Facts/Swedish-education/ adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

İsveç (b), http://www.skolverket.se/sb/d/2653 adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

İsveç (c), http://www.skolverket.se/content/1/c6/01/49/55/engelsk_intern.ppt adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Keskinkılınç, F. M.(2003), "E-Türkiye Çalışmaları Dünya Bilgi Toplumu Ve Ulusal Bilgi Toplumunun Oluşturulması Çalışmalarında Millî Eğitim Bakanlığınca Yapılması, Alınması Gerekli Önlemler", http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/CenevreDunyaBilgiToplumu/BilgiToplumuCalismalariVeMEB.htm adresinden 13.04.2009 tarihinde erişilmiştir.

Koçoğlu, Ç., Köymen Ü. (2003), "Öğrencilerin Hiperortam Tasarımcısı Olarak Katıldığı Öğrenme Çevresinin Yaratıcı Düşünmeye Etkisi", *TOJET*, c. 2 s.3 mak.15

MEB (a), 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html adresinden 12.04.2009 tarihinde erişilmiştir

MEB (1999), *Müfredat Laboratuar Okulları Modeli*, Ankara: EARGED Yayınları.

MEB (2000), http://www.meb.gov.tr/Stats/ist2000/b5e.htm adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

MEB (2006), http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=downloads&d_op=viewdownload&cid=74 adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

MEB (2007), *İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB (2008), PISA 2006 Uluslararası öğrenci değerlendirme Programı Ulusal Ön Rapor http://earged.meb.gov.tr/pisa/dokuman/2006/rapor/Pisa_2006_Ulusal_On_Rapor.pdf adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Özden M.Y. – Şimşek H. (1998), "Davranışçılıktan Oluşturmacılığa: "Öğrenme" Paradigmasının Dönüşümü ve Türk Eğitimi", *Bilgi Toplumu Dergisi*, Cilt 1 s. 71-82

Özdener N., Bıyık R. (2007), "Development Of A New Currıculum For Computer Educatıon And Comparıson Wıth The Current Currıculum Of The Turkısh Mınıstry Of National Educatıon", *TOJET*, c. 6 s. 3 mak. 4

Özdener N., Öztok M.(2005), "Türk Ve İngiliz Öğretim Programlarının Bilgisayar Ve İnternet Okur Yazarlığı Açısından Karşılaştırılması", *Milli Eğitim Dergisi,* sayı 167, http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/index3-oztok.htm adresinden 16.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Özçelik D. A. (1992), *Eğitim Programları ve Öğretim*, Ankara: ÖSYM Yayınları.

Senemoğlu, N. (1998), *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Özsen Matbaası.

Sönmez V. (2001), *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı,* Ankara: Anı Yayıncılık.

Stewart, T. (1997), *Entelektüel Sermaye: Kuruluşların Yeni Zenginliği,* İstanbul: MESS Yayınları.

Şahin, Y.T., Yıldırım, S. (1999), "*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme"*, Ankara: Anı Yayıncılık.

TD (1998), "İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5 Öğretim Programı", *Tebliğler Dergisi*, sayı 2492

TDK, Büyük Türkçe Sözlük, http://tdkterim.gov.tr/bts

Tekin, H. (2004), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Yargı Yayınevi.

TTK (a), http://ttkb.meb.gov.tr/programlar/program_giris/program_temel_yaklasim.pdf adresinden 15.04.2009 tarihinde erişilmiştir.

TUİK (2005), http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=1 adresinden 01.7.2007 tarihinde erişilmiştir.

UNESCO (a), http://www.uis.unesco.org/TEMPLATE/pdf/Literacy/Note%20on%20ISCED%2097_Eng.pdf adresinden 15.04.2009 tarihinde erişilmiştir

Varış, F. (1997), "*Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler",* Ankara: Alkım

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E. ve Demirci N. (2004), http://w3.balikesir.edu.tr/~demirci/tojet4.pdf adresinden 06.06.2007 tarihinde erişilmiştir

Ek 1 - Yenilenen Öğretim Programını Değerlendirme Anketi

Cinsiyetiniz	Kadın Erkek
Yaşınız Kaç yıldır öğretmen olarak çalışıyorsunuz?	20-23 24-27 28-31 31 üzeri
Mezun olduğunuz fakülte	Eğitim Teknik Eğitim Diğer
Eylül 1998 -2492 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı, gelişen teknolojinin istek ve ihtiyaçlarını karşılamıyordu.	Hiç katılmıyorum Katılmıyorum Katılıyorum Tamamen katılıyorum
Bilişim Teknolojileri öğretim programının bu haliyle yeterli olduğunu düşünüyorum.	
Bilişim Teknolojileri öğretim programı gözden geçirilmelidir.	
Bilişim Teknolojileri öğretim programı kaç yılda bir gözden geçirilmelidir?	1-2-3-4

Ek 2 – MEB 1998 Programı Seçmeli Ders Listesi

İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi ve İlköğretim Okulu Seçmeli Dersleri Talim ve Terbiye Kurulunun 26.08.1998 tarih ve 180 sayılı Kararı ile kabul edilmiştir

Dersin Adı	Yıl Olarak Süresi	Haftalık Ders Saati
1. Bilgisayar	1-5	1-2
2. Drama	1-3	1-2
3. Güzel Konuşma ve Yazma	1-5	1-2
4. İkinci Yabancı Dil	1-3	1-2
5. Turizm	1-3	1-2
6. Tarım	1-3	1-2
7. Yerel El Sanatları	1-3	1-2

Ek 3 - MEB 2006 Programı Seçmeli Ders Listesi

İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi

Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Kararı ile kabul edilmiştir

D E R S L E R		SINIFLAR							
		1	2	3	4	5	6	7	8
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil				2	2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri	1	1	1	2	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri	1	1	1	2	2	2	2	2
	Bilişim Teknolojileri	1	1	1	2	2	1	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1	1
	Düşünme Eğitimi						1	1	1
	Halk kültürü						1	1	1
	Tarım						1	1	1
	Medya Okuryazarlığı						1	1	1
	Takviye ve Etüt Çalışmaları	1	1	1					

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

1. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. Çevremdeki Bilgiler	**1.1.** Bilginin çeşitli formlarda sunulabileceğini anlar. **1.2.** Bilginin çeşitli kaynaklardan gelebileceğini anlar. **1.3.** BT araçlarının insanların gereksinimlerine göre geliştiğini anlar. **1.4.** BT araçlarının gerçek ya da kurgusal durumları yansıtmak için kullanılabileceğini anlar.
2. Bilgisayarım	**2.1.** Kişisel bilgisayarın ana parçalarını ve çevre birimlerini tanır. **2.2**. Bilgisayar kullanırken uygun duruş ve oturuşu sergiler. **2.3.** Bilgisayar ve diğer teknolojik araçların doğru kullanımını gösterir **2.4.** Makinelerin bir dizi komut kullanarak çalıştığını fark eder. **2.5.** Doğru sonuçlara ulaşmak için komutların doğru sıralamada verilmesi gerektiğini fark eder. **2.6.** Basit bir olayın işlem sırasını belirler.
3. Renkli Dünyam	**3.1.** Menü seçeneklerini ve komutlarını kullanarak uygulamaları uygun sırada açar ve kapatır. **3.2.** Belirli amaçlar için çizim araçlarını kullanarak görsel şekiller oluşturur. **3.3.** Görsel etkiyi yaratmak ve artırmak için renkleri kullanır. **3.4.** BT terimlerini yerinde ve doğru kullanır.
4. Yazmaya Başlıyorum	**4.1.**Klavyedeki tuşları işlevlerine uygun olarak seçer ve kullanır. **4.2.** Elde yazılmış metin ile bilgisayarda yazılmış metin arasındaki farkı ayırt eder. **4.3.** Kelimeler arasındaki boşluğun önemini anlar ve boşluk bırakarak yazı yazar. **4.4.** Bir alt satıra geçerek metin oluşturur. **4.5.** Metin üzerinde düzeltmeler yapar

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

2. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. Teknoloji ve Ben	**1.1.** Teknolojinin kullanıcılar tarafından yönetildiğini ve kontrol edildiğini kavrar **1.2.** Bilgisayarı ve diğer teknolojileri kullanırken gerekli güvenlik önlemlerini alır. **1.3.** BT ile uygun bir çalışma ortamı oluşturmaya yardım edebilecek unsurları ve uygulamaları belirler. **1.4.** Bilgisayarın yanlış kullanımından kaynaklanan sağlık problemlerini listeler.
2. Resim Yapıyorum	**2.1.** Fareyi, bazı işlemleri daha kısa sürede gerçekleştirmek için kullanır. **2.2.** Bilgisayarda şekil ve şablonları kullanarak çizgisel çalışmalar yapar. **2.3.** Bilgisayarda bilgileri saklamak için farklı birimler olduğunu fark eder. **2.4.** Bilgisayarda bilgileri uygun biçimde saklar
3. Kelimelerin Dünyası	**3.1.** Kelime işlemci programı kullanarak cümleler oluşturur. **3.2.** Klavyedeki tuşları işlevlerine uygun olarak kullanır. **3.3.** Bilgisayarda oluşturulan metin parçalarının taşınabileceğini ve kopyalanabileceğini fark eder. **3.4.** Belirli amaçlar için kelime işlemci programını kullanarak yazım kurallarına uygun metinler oluşturur ve düzenler. **3.5.** Metindeki kelimelerin farklı şekil, boyut ve renklerde olabileceğini fark eder. **3.6.** Kelime işlemci programında amacına uygun sayfalar oluşturmak için belgeye resim ve şekil ekler. **3.7.** Amacına uygun olarak yazıcıdan çıktılar alır.
4. Teknolojik Araçlar	**4.1.**Aygıtların çeşitli komutlarla kontrol edilebildiğini fark eder. **4.2.**Komutların tekrarlanabileceğini fark eder. **4.3.**Bir dizi komutun sonucunu tahmin eder. **4.4.**Olayları sıralayarak çözüme ulaşır.

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

3. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. Bilgi ve Teknoloji	**1.1.** Farklı amaçlar için günlük hayatta kullanılan teknolojileri fark eder. **1.2.** Teknolojik gelişmelerin insan hayatına olan etkisini belirler. **1.3.** Teknolojinin günlük hayattaki genel kullanımına ilişkin avantaj ve dezavantajlarını tartışır. **1.4.** Farklı amaçlar için kullanılan yazılım ve donanımlara örnekler verir. **1.5.** Dosyaların ve yazılımların güvenliği için sürekli taşınabilir ortamlarda yedekler. **1.6.** Bilgilerini düzenli bir şekilde depolamak için oluşturduğu dosya ve klasörleri düzenler. **1.7.** Bilgisayardaki dosyaların depolanması için gerekli birimleri kullanır.
2. Sayfalarımı Düzenliyorum	**2.1.** Klavyedeki tuşları işlevlerine uygun olarak seçer. **2.2.** Belirli işlemleri gerçekleştirebilmek için yazılımların yardım özelliğini kullanır. **2.3.** Kelime işlemcide kullandığı sayfayı amacına uygun olarak düzenler. **2.4.** Metin düzenlerken kelime işlemcinin kolaylık sağlayan özelliklerini kullanır.
3. Uzaktaki Bilgiler	**3.1.** İnterneti kullanarak bilgiye erişir ve bilgiyi yeniden kullanır **3.2.** Öğrenme ve araştırmasını desteklemek için uygun (konuya özel) çevrim içi kaynakları kullanır **3.3.** Uzaktaki kişilerle bilgi paylaşmanın zorluklarını fark eder. **3.4.** Bilgi paylaşmak amacıyla e-posta kullanır.
4. Veri Topluyorum	**4.1.** Grafik olarak sunulan bilginin sınırlı cevaplar sağladığını anlar. **4.2.** Farklı yollarla cevaplanacak farklı soru tipleri olduğunu anlar **4.3.** Veritabanının sadece uygun veri girildiyse cevap verebileceğini anlar. **4.4.** Basit bir akış diyagramı oluşturur

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

4. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. Bilgisayar Sistemi	**1.1.** Bilgisayarın temel çalışma prensibini açıklar. **1.2.** Çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır. **1.3.** Günlük kullanımda oluşan rutin donanım ve yazılım problemlerini belirler ve gerekli stratejileri uygulayarak çözer **1.4.** Bir problemi çözmek için yazılması gereken programın temel aşamalarını belirle
2. Tablo Oluşturma	**2.1.** Bilgisayardaki görevleri gerçekleştirmenin birden fazla yolu olduğunu fark eder. **2.2.** Kelime işlemcide oluşturduğu metni düzenler. **2.3.** Kelime işlemcide amacına uygun tablolar oluşturur ve düzenler**.**
3. Bilgilerimi Sunuyorum	**3.1.** Bilginin sunulması için kelime işlemci programının yeterli olmadığını fark eder. **3.2.** Uygun teknikler kullanarak elektronik ortamda bir sunu hazırlar. **3.3.** Hazırladığı sunuya amacına yönelik olarak görsel eklemeler yapıp zenginleştirir. **3.4.** Uygun teknikler kullanarak sununun görünümünü değiştirir. **3.5.** Hazırladığı sunuyu sınıf arkadaşlarıyla paylaşır
4. Bilgilerimi Paylaşıyorum	**4.1.** Ağa bağlı bilgisayarlar arasında bilgi alışverişi yapılabileceğini fark eder. **4.2.** İnternet veya elektronik bir kaynaktan ulaştığı verileri uygun dosya ve klasörlere kaydederek düzenler **4.3.** İşbirliğine dayalı projeler için e-posta kullanır **4.4.** Bilgisayardaki bilgilerine yönelik çeşitli kaynaklardan gelebilecek tehditlere karşı önlemler alır. **4.5.** Verilen bir araştırma ya da problem durumu ile ilgili topladığı bilginin geçerliliğini farklı kaynaklardan kontrol eder. **4.6.** Gelecekteki iletişim teknolojilerinin olası etkisi ve olası gelişimiyle ilgili sonuçlar çıkarır

5. Veri Topluyorum	**5.1.** Düzenli olarak bilgi depolama ve toplamanın, sorulara cevap bulmada yardımcı olduğunu anlar. **5.2.** Veritabanının kullanıldığı yerlere örnekler verir. **5.3.** Veritabanı kullanmanın avantajlarını açıklar.

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

5. BASAMAK KAZANIMLAR	
1.İnternet Adresleri	**1.1.** Bilgi paylaşımında kullanılan ağ çeşitlerini kavrar. **1.2.** İnternet adreslerinin oluşumunu ve yapısını anlar. **1.3.** İlgi alanına giren internet adreslerini belirli bir düzende sınıflandırır. **1.4.** Bilgiye ulaşmak için çeşitli elektronik ve yazılı kaynakları araştırır. **1.5.** Herhangi bir kaynaktan erişilen bilginin ihtiyacına uygun olup olmadığına karar verir.
2. Yayıncılığa Başlıyorum	**2.1.** Kelime işlemcide oluşturduğu sayfaya amacına uygun eklemeler yapar. **2.2.** Bilgisayardaki dosya ve klasörlerle çalışırken depolama ölçülerini dikkate alır **2.3.** Gazetelerin iletileri etkili bir şekilde sunmak için çeşitli yazı şekilleri ve yazma efektleri kullandığını keşfeder **2.4.** Masaüstü yayıncılık programında belirli bir amaca yönelik olarak sayfa yapısını ayarlar. **2.5.** Bir masaüstü yayıncılık programında gerekli eklemeleri yapar **2.6.** Bir masaüstü yayıncılık programında sayfayı amacına uygun olarak biçimlendirir.
3. Hesaplamalarım	**3.1.** Elektronik çizelgenin kullanımına örnekler verir, kullanım avantajlarını açıklar. **3.2.** Elektronik çizelgedeki çalışma sayfası özelliklerini tanır. **3.3.** Uygun teknikler kullanarak elektronik çizelge dosyaları oluşturur ve kaydeder
4. Verileri Düzenliyorum	**4.1.** Bir veritabanının temel özelliklerini açıklar. **4.2.** Kayıt formlarındaki bilginin alanlara bölündüğünü ve birkaç kayıt formunun bir dosya oluşturduğunu fark eder. **4.3.** Bilginin farklı biçimlerde saklanabileceğini kavrar. **4.4.** Hazır bir veritabanı kullanılarak amacına yönelik sorgulama

	yapar ve yorumlar. **4.5.** Çeşitli işlemleri gerçekleştirirken basit değişkenler tanımlar ve kullanır
5. Sunu Yapıyorum	**5.1.** Metinleri, grafikleri, filmleri ve sesleri kullanmanın algıyı ve iletişimi nasıl değiştirdiğini fark eder. **5.2.** Sunu programındaki slaytları amacına uygun olarak düzenler **5.3.** Animasyon ve film kayıtlarını içeren bir çoklu ortam sunumu oluşturur. **5.4.** Amaca ve hedef kitleye uygun sunum biçimini kullanır

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

6. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. İletişim	**1.1.** Gelecekteki bilişim teknolojilerinin olası etkisi ve olası gelişimiyle ilgili sonuçlar çıkarır **1.2.** Kullanım haklarına göre yazılım türlerini açıklar. **1.3.** Ağları kullanarak farklı ortamlardaki kullanıcılarla birlikte çalışır **1.4.** E-devlet uygulamalarını günlük yaşamında kullanır **1.5.** Çevrim içi olarak ürün ve hizmet satın almanın avantajlarını ve dezavantajlarını tartışır **1.6.** Bilgi güvenliği için gerekli tedbirleri alır **1.7.** Çeşitli elektronik gruplara katılarak grup üyeleriyle plan yapma ve fikirlerini paylaşma için e-posta kullanır
2. Adres Defterim	**2.1.** Belirli bir amaç için hazır veritabanı seçer ve bilgi girer **2.2.** Veritabanındaki verinin farklı biçimlerde saklanabileceğini kavrar. **2.3.** Uygun teknikleri kullanarak basit bir veritabanı oluşturur
3.Bilgilerimi Sunuyorum	**3.1.** Etkili bir sunum hazırlamak için bağlantıları ve zaman ayarını kullanır. **3.2.** Sayfalar arası bağlantıları sağlayan bir çoklu ortam sunusu oluşturur **3.3.** Çoklu ortam projelerini etkili bir şekilde sunar. **3.4.** Medya mesajlarının kurgulanmış olduğunun farkına varır.
4.Okulumu Tanıtıyorum	**4.1.** Çeşitli gazetelerin tasarımın temel ilkelerine bağlı olarak farklı sayfa stillerini oluşturduklarını fark eder. **4.2.** Görsel okuryazarlığın önemini fark eder. **4.3.** Görselleri eleştirel bakış açısıyla yorumlar. **4.4.** Masaüstü yayıncılığın temel özelliklerini kullanır. **4.5.** Dijital ortamda kişisel bir ürün dosyası (portfolyo) oluşturur **4.6.** İşlemlerin ve problemlerin çözümünü yaparken algoritmanın ve programlamanın genel kavramlarını anlar.

5. Hesaplama Yapıyorum	**5.1.** Bir elektronik çizelgedeki veri ve hücreleri biçimlendirir. **5.2.** Belirli problemlerin çözümüne yönelik formülleri kullanarak hesaplamalar yapar **5.3.** Bir hücre aralığındaki verileri belli bir ölçüte göre azalan ya da artan şekilde sıralar. **5.4.** Bir elektronik çizelge kullanarak amacına uygun tiplerde grafik oluşturur ve düzenler.

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

7. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. On parmak	**1.1.** Parmaklarını klavye tuşları üzerinde doğru biçimde yerleştirir. **1.2.** Parmak yerleşim düzenine uygun olarak verilen bir metni doğru biçimde yazar. **1.3.** Klavyeye bakmadan bir metinden yararlanarak verilen metni hatasız biçimde yazar.
2. Hesaplarımı Karşılaştırıyorum	**2.1.** Elektronik çizelgede formülleri kullanarak çeşitli problemleri çözer **2.2.** Elektronik çizelgede grafikleri kullanarak çeşitli problemleri çözer **2.3.** Elektronik çizelgede amacına uygun mantıksal karşılaştırma yapar **2.4.** Elektronik çizelgede koşullu biçimlendirme yapar
3.Veritabanım	**3.1.** Veritabanında tablo oluşturur ve düzenler. **3.2.** Veri tabanındaki tablolar arasında ilişkiler kurar. **3.3.** Veritabanında form oluşturur ve düzenler. **3.4.** Veritabanında sorgu oluşturur ve düzenler **3.5.** Veritabanında rapor oluşturur ve düzenler.
4. İnternet Sitesi Yapıyorum	**4.1.** Programlama dillerinin çeşitlerini ve özelliklerini açıklar. **4.2.** Bilgisayar yardımı ile çözülecek bir problem için yazılacak programın temel aşamalarını belirler **4.3.** Web sayfası oluşturmak için uygun yazılımları ve yazılım araçlarını kullanır **4.4.** Nesneleri düzenleyerek web sayfası oluşturur. **4.5.** Dijital ortamda kişisel bir ürün dosyası (portfolyo) oluşturur

Ek 4 – MEB 2006 Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5-6-7-8 Öğretim Programı

8. BASAMAK KAZANIMLAR	
1. Bilişim Sistemleri	**1.1.** Teknolojik icatların ve yaratıcılığın ekonomiyi nasıl etkilediğini açıklar. **1.2.** Medyadaki iletileri eleştirel bakış açısıyla sınıf ortamında tartışır. **1.3.** Bilişim sistemleri için çeşitli tehditler, riskler ve güvenlik boşlukları olabileceğini bilir **1.4.** Belirli bir amaca ve kitleye yönelik görsel açıdan zenginleştirilmiş bir çoklu ortam sunumu hazırlar **1.5.** Belirli bir amaca ve kitleye yönelik bir veri tabanı oluşturur
2. İnternet Sitesi Yapıyorum	**2.1.** Amacına uygun çeşitli kaynaklardan, kullanıma hazır görseller oluşturur **2.2.** Diğer sayfalara bağlantı kuran web sayfaları tasarlar ve üretir **2.3.** Belirli ölçütlere göre hazırladığı web sayfasını değerlendirir **2.4.** HTML'in etiketlerden oluştuğunu açıklar. **2.5.** HTML kullanarak bir web sayfası tasarlar. **2.6.** Hazırladığı web sayfasını yayımlar.
3. Program Yapıyorum	**3.1.** Nesne tabanlı programlama dillerinin sağladığı kolaylıkları açıklar. **3.2.** Bilgileri ifade etmek ve üzerlerinde işlem yapmak için değişkenleri kullanır **3.3.** Bir görevi gerçekleştirmek için değişkenler ve sabitler kullanılarak fonksiyonların oluşturulduğunu anlar **3.4.** Nesne kavramını açıklar. **3.5**. Bir dizi eylemi gerçekleştirmek için nesneleri programlar. **3.6**. Sınıfları temel alarak bir dizi nesne oluşturur. **3.7.** Sınıf kavramını açıklar. **3.8.** Program içerisinde tekrar eden bir grupta döngüleri kullanır. **3.9.** Hedeflenen çıktıyı elde etmek için bir programı test eder ve iyileştirir. **3.10.** Dijital ortamda kişisel bir ürün dosyası (portfolyo) oluşturur

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Fevzi İnan Dönmez
Doğum Yeri - Yılı : Tufanbeyli/ Adana- 1981
E-posta : inantr@yahoo.com

EĞİTİM DURUMU

Yüksek Lisans : Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, ADANA
Lisans : Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, ADANA
Lise : ÇEAŞ Anadolu Meslek Lisesi, ADANA
Ortaokul : Samandağ Ortaokulu, HATAY
İlkokul : Hassa Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, HATAY

İŞ DURUMU

2003 - , : Adana Ziyapaşa İlköğretim Okulu